

GYÖNGYSZEM ÓVODA
MONTESSORI NEVELÉSI ELVŰ ÓVODA
2093 BUDAJENŐ, DOMB U. 27.

GYÖNGYSZEM ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

SZAKÉRTŐKÉNT JÓVÁHAGYJA:

STEFÁN MARIANN

ÓVODAVEZETŐ, MONTESSORI PEDAGÓGUS,
A MAGYARORSZÁGI MONTESSORI EGYESÜLET ELNÖKE

Budapest, 2021. augusztus 16.

Módosítva: Budajenő, 2025. 08.30.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról – 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023 (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről szóló 40/2024. (IX. 2.) BM rendelet
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról 335/2005. (XII.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről
- 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről

Óvodánk Montessori Szemléletű Nevelési Programja (2021)

TARTALOMJEGYZÉK

I BEVEZETÉS

I/1. Az óvoda jellemző adatai

I/2. Az óvoda bemutatása

II. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, ALAPELVEI

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

III/1 A Montessori pedagógia

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

IV/1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés

IV/2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

IV/3. Az anyanyelvi és értelmi nevelés megalapozása

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V/1. A játék, a játékba integrált tanulás

V/2. Mese-vers

V/3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

V/4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

V/5. Mozgás

V/6. Külső világ tevékeny megismerése

V/7. Munka jellegű tevékenységek

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

VI/1. Személyi feltételek

VI/2. Tárgyi feltételek

VI/3. Szervezeti és időkeretek

VI/4. Tervezés

VII. GYERMEKVÉDELEM

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

IX. MELLÉKLETEK

IX/1. A program ellenőrzése, értékelése

IX/2. A pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések

IX/3. Kiegészítő dokumentumok, szakkönyvek

IX/4. Iránymutató dokumentumok a program elkészítéséhez
(tehetségfejlesztés, felzárkóztatás)

IX/5. Módszertani segédanyagok

IX/6. Felhasznált szakirodalom

I. BEVEZETÉS

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni.”

(MARIA MONTESSORI)

A Gyöngyszem Óvoda kollektívája aktív és vidám közösség, ahol a vidáman, önfeledten játszó gyermek van a középpontban.

Törekszünk a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogokat és szabadságot tiszteletben tartva. Biztosítjuk az egyenlő hozzáférés elvét. Esztétikusan, tematikusan előkészített környezetben fogadjuk a gyermekeket.

A testület magas színvonalú szakmai felkészültsége biztosítja a Montessori pedagógia megvalósulását intézményünkben.

A testület által elfogadva: 2021. augusztus 16.

A testület által a módosítások elfogadva: 2024.08.30.

I/1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Neve: Gyöngyszem Montessori nevelési elvű Óvoda

OM azonosító: 203509

Törzskönyvi az. szám: 9020097

Törzskönyvi bejegyz. dátum: 2021.08.19.

Adószám: 19302056-1-13

Tevékenységi besorolás: 851020 óvodai nevelés

Fenntartó: Gyöngyszem Óvoda Egyesület

2094 Budajenő, Domb u. 27.

Telefon: +36 70 454 5140, +36 70 454 5181

E-mail: kapcsolat@gyongyszemovi.com

Alapító okirat száma: 3/11052021.

Óvoda gyermeklétszáma: Székhelyen: 40 fő

Óvoda felnőtt létszáma: 8 fő

Vezető: 1 fő

Óvodapedagógus 2 fő

Pedagógiai asszisztens 1 fő (pedagógus végzettséggel)

Dajka 4 fő

I/2. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Óvodánk jelenleg 2 csoporttal működik. Csoportszobáink tágasak, világosak.

Két csoportszobához tartozik 1 fürdőszoba, ahol biztosítani tudjuk a személyi higiénia nevelés tárgyi feltételeit.

Az épület tágas udvaron található, ahol a gyermekek szabadidejük nagy részét tölthetik. Az udvar felszerelését, a padokat, játékokat a játékidőn kívül a szervezett testnevelés foglalkozásokon is felhasználjuk. Itt is biztosítjuk az egészséges életmód szokásainak kialakítását, az alapvető tevékenységek gyakorlását. Rossz idő esetén a csoportszobákban és az előtérben mozoghatnak, tornázhatnak, labdázhatnak, játszhatnak a gyerekek. Fontos számunkra, hogy minél több mozgási lehetőséget nyújtsunk az óvodásainknak.

A csoportszobák berendezését nevelési programunk határozza meg Maria Montessori pedagógiájából eredően:

- gyermekméretű bútorok,
- nyitott polcok,
- természetsarok,
- mesesarok,
- gyermekméretű eszközök az önkiszolgáláshoz, takarításhoz, állat-és növénygondozáshoz,
- babaszoba-babakonyha,
- hagyományos óvodai játékszerek, rajz-és barkácsoló eszközök.

Pedagógiai munkánkat Maria Montessori reformpedagógiai módszerének elvei alapján végezzük.

Úgy irányítjuk nevelő munkánkat, hogy az érvényben lévő Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának alapelvei szerint és a Magyarországi Montessori Óvodai Program alapján, a Helyi Nevelési Programunkban megfogalmazott elvek alapján bővítjük nevelési lehetőségeinket.

Legfontosabb feladatunk az egyénre szabott fejlődési tempó biztosítása testi és szellemi téren egyaránt. Ennek érdekében a gyermekek környezetét úgy alakítjuk ki, hogy a leoptimálisabb legyen a különböző fejlesztő tevékenységek gyakorlásához.

„Az ember, aki nem élhet megfelelő környezetben, nem fejlődhet normálisan és így meg sem ismerhetjük valódi lelki életét”

(Maria Montessori)

Óvodánk a Magyarországi Montessori Egyesület óvodáihoz csatlakozik.

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEI

Nevelési alapelvünk a gyermekszeretet.

A harmonikus, nyugodt, egymásra figyelő óvodai életben a játékot tartjuk elsődlegesnek. Erre alapozzuk a gyermekek igényeihez, életkori sajátosságaihoz, testi képességeihez igazított tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt.

Fokozott hangsúlyt fektetünk az érzelmi biztonság és szociális készség kialakítására.

Törekszünk arra, hogy a gyermek jól érezze magát az óvodában, találja meg a helyét a csoport közösségben, tevékenykedjen, kommunikáljon. Érvényesüljön az életkori sajátossághoz és egyéni képességhez igazodó pedagógiai intézkedés a műveltségtartalmak közvetítésével.

Tudatos pedagógiai munkánk során kialakítjuk és fejlesztjük a gyermek irányíthatóságát, érdeklődését, és kapcsolatteremtő tevékenységét. A gyermek folyamatos értékelése során a pozitív megerősítéseket alkalmazzuk.

Feladatunknak tekintjük az egész gyermeki személyiség fejlesztését, az életkori sajátosságok, az eltérő fejlettségi ütem és az egyéni képességek figyelembevételével.

Harmonikusan fejlődő, sokoldalú, kiegyensúlyozott, egészségesen élő gyermekek nevelését, derűs, nyugodt, családi légkörben.

Pedagógiai magatartásunkkal és a megfelelő környezet kialakításával biztosítjuk az egészséges életvitelt, a gyermekek szocializációját, képességeik differenciált fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.

Célunk, hogy saját tapasztalatok alapján tegyenek szert a gyermekek minél biztonságosabb alapvető ismeretekre, problémamegoldó gondolkodásra.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekekép

Nevelésünk központjában a gyermek áll, aki autonóm személyiség. Jellemző tulajdonsága az érdeklődés, tudni akarás, önmegvalósítás.

A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbözőségeik ismeretében közelítünk.

Alapvető feladatunknak tekintjük a személyiség harmonikus fejlesztését, egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelését. A gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a személyiségét bontakoztatjuk ki. Törekszünk az iskola-óvoda átmenet megkönnyítésére, gondot fordítani arra, hogy meglévő hátrányaik csökkenjenek, valamint kizárjunk bármiféle előítélet kibontakozását.

A gyermek fejlődésének általános tendenciáin túl értékként fogadjuk el az egyéni különbségeket (az egyedit és a másságot, az eltérőt) amelyek összeegyeztethetők mások érdekeivel és méltóságával. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Pedagógiánk elve támogatja az esélyegyenlőséget, szemlélete a hátránycsökkentő pedagógiai attitűd, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatása.

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség, egyéni fejlődési úttal és ütemmel, tanulási stílussal és sajátos szociokulturális családi háttérrel, amelynek ismeretében alakítjuk ki az óvodában, gyermekcsoportban az egyéni fejlesztés lehetőségeit.

A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül kiemelten alapozzuk meg az alábbiakat:

- A gyermekek rendelkezzenek pozitív énképpel, legyen kulturális identitásuk, őrizzék meg kíváncsiságukat, legyenek önállóak, ismerjék meg saját értékeiket.
- Pozitív hozzáállással forduljanak a felfedezés, a megismerés felé.
- Szerezzenek tapasztalatokat, amelyek hozzájárulnak, testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz.
- Tanulják meg és tapasztalják meg az együttműködésekben az alkalmazkodás és önérvényesítés lehetőségeit, tudjanak kompromisszumok kötni.
- Legyenek képesek társaikkal és a felnőttekkel kommunikálni, kapcsolatot teremteni és kontaktust fenntartani.
- Legyenek képesek önmagukat szabályozni, rendelkezzenek önkontrollal.
- Szeressék a természetet, védjék az élőlényeket és a környezetet.
- Érzelmi nevelés:

Célja: vezérfonalat adjon az óvodásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal:

a) hála gyakorlása

b) optimizmus gyakorlása

- c) társas kapcsolatok ápolása
- d) boldogító jócselekedetek
- e) célok kitűzése és elérése
- f) megküzdési stratégiák
- g) apró örömek élvezete
- h) megbocsátás gyakorlása
- i) fenntartható boldogság

Óvodakép

Programunkat a gyermekek fejlődési szükségleteihez igazítjuk, az óvoda a családi nevelés kiegészítője.

Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról,
- beszélő környezetével biztosítja a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását,
- az óvodai dolgozók szemléletükkel, személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Alapelvünk: hogy a gyermeki személyiséget az elfogadás, a tisztelet, a szeretet a megbecsülés és a bizalom övezze. A Montessori módszer eszközeivel ösztönözzük a gyermekek természetes intelligenciájának és harmonikus fejlődésének kibontakozását.

Figyelmet fordítunk az integrált nevelésre az egyéni kompetenciák megfelelő alakítására, a hátrányok csökkentésére, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására, a környezettudatos magatartás megalapozására.

Az óvoda biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az intézmény tárgyi környezete és a pedagógus tevékenységrendszere segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. Ezek a tevékenységek az életkorhoz és a gyermekek egyéni képességeihez igazodó, megfelelő műveltségtartalmakat közvetítenek, melyek által a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (iskolai élet) való átlépés belső, pszichikus feltételei.

A gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek integrációs nevelésének lehetőségét is, emellett segítjük önazonosságuk megőrzését, ápolását.

Nevelési programunk magában foglalja a hazai óvodai gyakorlat értékeit, legjobb tapasztalatait. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának figyelembevételével ötvözi a Montessori pedagógiát és az egészséges életmód és életvitel kialakítását.

Programunkat áthatja a kompetenciafejlesztés: az óvoda-iskola átmenet, az integráció, az érzelmi-erkölcsi nevelés és a játék, az óvoda-család együttműködése.

III/1. A MONTESSORI PEDAGÓGIA

Maria Montessori olasz orvos pedagógus első intézménye 1906-ben nyílt meg Casa dei Bambini (Gyermekek Háza) néven Rómában. Pedagógiája a békés, nyugodt fejlődés útjához teremtett a gyermekeknek olyan környezetet és eszközrendszert, mely a meglévő pedagógiákhoz képest új irányú nevelést kezdeményezett.

Pedagógiai szemléletét: az emberi értékek, a humanizmus, a demokrácia, a gyermekek megbecsülése, és a békére való törekvés hatja át.

A Montessori pedagógia időszerűsége azzal magyarázható, hogy korunkban a tudományok gyors fejlődése miatt nem a tudás mennyiségére kell a nevelésnek törekednie, hanem a személyiség formálására, a képességek fejlesztésére, mert ez alapozza meg a konvertibilis tudást.

A pedagógus feladata a tanulás feltételeinek megteremtése és az önálló, tevékenykedő gyereket követve a szükséges segítségnyújtás.

Gyermekek központúság, önállóság a gondolkodásban és a cselekvésben, egyénre szabott fejlesztés, fantázia, kreativitás, sikerélmény jellemzi a Montessori csoportot. A pedagógusok önálló tevékenységre serkentik a gyermekeket. A nevelési térben a gyermek szükségletei szerint választ, cselekszik, saját tevékenysége során tanul.

„Segíts nekem, hogy magam csinálhassam.” Maria Montessori

Kiemelt szerepet kap a másság elfogadása, a tolerancia, az integráció, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. A csend gyakorlatok fejlesztik az összpontosítást, a figyelmet, a mozdulatok összerendeződését. A Montessori módszer alkalmazását aprólékosan kidolgozott eszközrendszer segíti. Ezek lehetővé teszik a látó, halló, szagló, tapintó érzék, a matematika képesség fejlesztését, a környezettel kapcsolatos ismeretek bővítését.

A Montessori Módszer a gyermek teljes személyiségének elfogadásán alapuló, a gyermek természetes érdeklődésére építő személyiség központú nevelő-oktató módszer.

Nevelési koncepció

A Montessori pedagógia alapja a gyermekbe vetett bizalom.

A pedagógus feladata: a gyermek adottságainak kibontakoztatása.

A gyermek saját tevékenysége, saját tapasztalata által tanul.

A gyermekek a gyakorlatban sajátítják el az együttélés, az egészséges életmód, a környezet védelmének a szabályait, a jó szokásokat, a rend szeretetét. Fejlesztjük az énképet, önismeretet. Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és a rossz felismerése, az őszinteség és igazmondás, felelősségvállalás, a gyengébb védelme az érzelmi és erkölcsi nevelés alapjai.

Fontos a gyermek függetlenségének biztosítása.

A tudás egyik forrása a tevékenység során szerzett tapasztalat.

Olyan környezetet kell kialakítani a gyermek körül, melynek felszereltsége biztosítja a gyermek örömteli játékát, fejlesztését, ismeretszerzését, szabadon választott játékos tevékenység által.

A gyermek szabadságát csak az egymás iránti figyelem korlátozza. Napirendünket rugalmasan alakítjuk.

Nagyon fontosnak tartjuk a játék minden formáját, és különböző típusú játékok folyamatos gazdagítását, a mozgás fontossága a gyermekek fejlődése szempontjából kiemelkedő. A játék

sokoldalú fejlesztő hatásának kibontakozásához változatos eszköztárat nyújtunk, melyet folyamatosan bővítünk.

Montessori felfogásának megfelelően a vegyes korcsoport szervezése érvényesül. A kisebb gyermekek tanulnak a nagyobbaktól, a nagyobbak pedig tanítva a kisebbeket, megmutatva ezt-azt, felelnek a kicsik kérdéseire, ezáltal tudatosulnak ismereteik.

Mindig az egész személyiség fejlesztésére törekszünk. Ezen belül legfontosabb az érzelmi nevelés, elsősorban a szeretet. A közösségi nevelésnél az egymásra figyelésre, az együttérzésre, az egymáshoz alkalmazkodásra, egymás segítésére, a különbözőség elfogadására és a tiszteletre helyezzük a hangsúlyt.

A pedagógus segítőtársa a gyermeknek. Elsősorban megfigyel, segít. Mindig akkor és annyit, amennyire szükség van. Bemutatja az eszköz használatát, de közben verbálisan csak a legszükségesebb utasításokat adja. Mutatáson, a helyes fogások betanításán van a hangsúly. A pedagógusnak meg kell éreznie, mit kell és melyik pillanatban felajánlani segítségként, hogy fenntartsa a gyermek érdeklődését. Ismernie kell a gyermekek személyiségét, fejlődési fokát, hogy a legmegfelelőbb pillanatban ajánlhassa fel az új ismeretet. Minden egyes gyermek teljesítményét saját, előző teljesítményéhez méri, és értékeli. Nem az eredmény a fontos, hanem az igyekezet, a tevékenység.

A kisgyermek legfontosabb tevékenysége a játék. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy a gyermekek nagyon örülnek, ha valamit megtanulnak, vagy igazi munkát végezhetnek, dolgozhatnak.

Mindezek fejlesztik önállóságukat, feladat- és kötelességtudatukat, kitartásukat, állhatatosságukat. Az ismeretszerzés örömet szerez.

Megfigyelés képességét fejlesztjük a Montessori eszközök alkalmazásával és a mindennapi élet mozzanataiban. A munka szeretetét fejlesztjük, az esztétikus munkaeszközök és az eredmények elismerése által.

Az esztétikai érzék, a szépség szeretetének fejlesztése valósul meg a környezet szépsége, a mindennapi élet szokásainak kialakítása, a természet szépségeinek észrevételezése, a rajzolás, formázás és egyéb művészetek megalapozó tevékenységének, az éneklés és zenehallgatás, a szép mozgások elsajátítása, a vers és mesemondás során.

A tanulás és tudás szeretetét fejlesztjük a szórakoztató, a sikert és örömet hozó fejlesztő eszközök és játékszerek alkalmazásával, a szép könyvek nézegetésével, kérdéseiknek komoly megválaszolásával. Minden játéktípus, de különösen a szerepjáték során – mindig az aktuális lehetőségnek megfelelően – segítjük a gyermekek különböző adottságainak kibontakoztatását, érzelmi életének gazdagítását, egész személyiségének fejlesztését.

A kisgyermekek életében a játék, a munka és a tanulás nem egymástól különálló folyamatok, vagy tevékenységek. Játék által is tanulnak, munka közben is játszanak, sőt a munkát és a tanulást is sokszor játékként élik meg.

Montessori által kifejlesztett eszközök a fejlesztő játéknak minden ismervével rendelkeznek. A megfigyelés nem jelent passzivitást, hanem állandó készenlétet, amely által minden egyes gyermek folyamatosan megtapasztalja a pedagógus szeretetét, figyelmét, és amelynek segítségével átlátja a gyermek hajlamait, felismeri közvetlen pedagógiai feladatát

Az érzékeny periódusok ideje:

A gyermekek adott életkorára jellemző egy-egy terület, mely fokozattan intenzív érdeklődésben nyilvánul meg.

A gyermek szabadsága:

„a választás szabadsága az ember méltóságához vezet. A szabadságot azonban nem lehet megadni, ez az emberi természetéhez tartozik, s ápolni kell és az emberi jellem fő vonásaként, kell megmutatkoznia.”

Az előkészített környezet:

Az a nevelési tér, melyben a gyermekek saját belső fejlődési állapotuknak megfelelő pszichés és fizikai valósággal találkozhatnak.

A környezetnek tartalmaznia kell az önnevelés eszközeit, melyekből saját igényeinek megfelelően választhat. A szabadság és a környezet kölcsönösen feltételezik egymást.

A munka:

A munka olyan aktivitás, amely sem a felnőttek tanításával, sem azok akaratával nem függ össze. A környezetre hagyjuk, hogy vezesse a gyereket a munkában.

Az önkontroll:

A gyermek a mindennapos tapasztalatok segítségével elsajátítja annak a lehetőségét, hogy korrigálni tudja a hibáit, ezáltal legyen biztos önmagában. Ez saját lehetőségeinek pontos felmérését jelenti.

Előkészített környezet

Általános és elsődleges követelmény, hogy az eszközök és játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek. A csoportszoba szép legyen, mosolyt, vidámságot, derűt sugározzon. A gyermekek által használt eszközök, játékszerek esztétikus összbenyomást keltsenek. A szoba világos, napos, dísznövényekkel tarkított és akváriummal felszerelt legyen, amennyiben lehetőség adott terráriumot is helyezzünk el benne.

A Montessori eszközöket nyitott polcra tegyük. Biztosítsunk szabad területet, ahová a gyermekek kis szőnyegeiket letehetik, ha a földön akarnak játszani.

Ugyancsak nyitott polcon tartsuk az egyéb fejlesztő játékszereinket: a rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, formáláshoz szükséges eszközöket. Legyenek építő játékok, konstrukciós játékok, kisebb közlekedési eszközök, autók, stb. és társasjátékok.

Legyenek polcokkal leválasztott kisebb kuckók, ahova visszavonulhatnak a gyermekek, ha hangulatuk, játékuk úgy kívánja.

Legyen babasarok (babaszoba és konyha), lehetőleg „igazi” kis háztartási eszközökkel. A babaszobába tegyünk szép babákat, játékállatokat is.

Elmaradhatatlan a kincsesláda, amelyből mindenféle kelléket bármikor elő lehet varázsolni, és játékaikban kreatívan felhasználni.

Hangulatos, szépen dekorált olvasó-sarokban alacsony polcra helyezzük a könyveket.

A falra helyezzünk nagy számjegyű órát. Legyen minden gyermek fényképe kitéve a falra és aláírva a neve, illetve valamilyen módon az életkora is jelenjen meg (gyöngyök, figurák...).

Biztosítsunk megfelelő helyet, ahová a gyermekek munkáit esztétikusan kihelyezhetjük. Ezt célszerű a rajzasztalnál felfüggesztett parafatáblára tenni, illetve az egyéb kézműves dolgokat a polcra, amely szintén a kreatív résznél található.

A gyermekek által beállítható naptár, időjárás- és napostábla, a faliújság sem maradhat el. Minden gyermeknek legyen elérhető helyen dossziéja vagy saját fiókja, - jellel és névvel ellátva – amelyekbe rajzaikat, egyéb alkotásaikat és kincseiket helyezhetik.

Maria Montessori alapvetőnek tartja a rendet. Minden eszköznek állandó helye van.

„A gyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk a gyermeket, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet.” – írja Montessori.

A fejlesztéshez szükséges eszközrendszer

Maria Montessori egyedülálló eszközrendszert alakított ki, amely rengeteg tapasztalatszerzésre ad lehetőséget.

Az eszközök szépek, jó kézbe venni őket, vonzzák, használatra hívják a gyermekeket.

A gyermekek koncentrációját megkönnyíti, hogy egy helyen csak egyféle eszköz lehet.

Mindig be kell mutatnunk az eszköz használatát.

A gyakorlati élet teendőit előkészítő eszközök

A gyermekek minél önállóbbak, annál kevésbé függenek a felnőttektől. A gyakorlati élet teendőire felkészítő eszközök ezt a célt szolgálják.

A fő cél a szociális élet gyakorlatának, a munkafolyamat elsajátításának, valamint az önállóságnak elérése, illetve az öntevékenység fokozása.

A Montessori óvodákban az az elv érvényesül, hogy a gyermekek minél több teendőt önállóan végezzenek el.

Vonatkozik ez az öltözködésre, környezetük rendben és tisztán tartására, étkezésükre.

Több feladat van, amelyet a mindennapi élet során nehéz elsajátítani, ezért Montessori olyan eszközöket dolgozott ki, amelyekkel a gyermekek vidáman, játszva megszerezhetik ezeket a képességeket.

Kis tálcákon, különböző kellékekkel biztosítjuk számukra, hogy megismerkedjenek a víz tulajdonságaival és az öntögetés, meregetés technikájával.

Rendelkezésre állnak különböző méretű kanalak, lapátok, csipeszek, amelyekkel a termények meregetését gyakorolják (például: bab, lencse, sárgaborsó, búza). Eközben fejlődik szem-kéz koordinációjuk. Egymást türelmesen kivárik.

Tisztíthatnak fémtárgyakat, teríthetnek asztalt.

Az érzékelést fejlesztő eszközök

A világ megismerése első sorban az észlelésen alapszik. Az észlelés az érzékelések bonyolult összessége. Minél finomabbak, minél kimunkáltabbak érzékeléseink, annál differenciáltabb, gazdagabb képet kapunk környezetünkről.

Montessori szerint az eszközök konkretizált absztrakciók, amennyiben mindig kiemelik a dolgoknak egy-egy tulajdonságát.

Az érzékelést fejlesztő eszközök használatával a gyermekek széles körű tapasztalatokat szereznek, a külső világ megismerése könnyebbé válik számukra. A gyerekek saját tapasztalataik alapján, tevékenységeik során tesznek szert ismeretekre.

Képességeik csak tevékenységek által bontakoznak ki, segítségükkel maguk fedezik fel a dolgok tulajdonságait, maguk állapítják meg a hasonlóságot, különbözőséget, tévedéseikre maguk jönnek rá, és azokat önmaguk tudják korrigálni.

Tapasztalataik következtében válnak képessé az összefüggések meglátására, általánosításra, elvont gondolkodásra.

Az eszközök használata megalapozza a matematikai gondolkodás fejlődését is. Montessori eszközöket fejlesztett ki a dimenziók, a színérzékelés, a tapintás, a szaglás, az íz-érzékelés, a súlyérzékelés, a hallás, a hő érzékelés, valamint a forma érzékelés fejlődésének elősegítésére, vagyis minden érzékszervüket megmozgatja.

Írás-olvasást előkészítő eszközök

Maria Montessori anyanyelvi nevelésébe beépítve található az írás, olvasás korai előkészítése.

Célunk: írni-olvasni vágyókká nevelni. A gyermekeknek mindennap lehetősége van arra, hogy élményeiket, gondolataikat megosszák társaikkal és a felnőttekkel.

A beszéd fejlesztése, a szókincs bővítése

A beszédképesség fejlesztésének legfontosabb feltétele a kiegyensúlyozott, nyugodt légkör, a gyerekek és felnőttek egymás közti jó kapcsolata, az egymásra való odafigyelés. Csak ilyen körülmények között nyílik meg a gyerek úgy, hogy kedve legyen beszélgetni, személyes élményeit, véleményét elmondani.

A nagyobb gyerekek szívesen tanítják kisebb társaikat, ezzel természetes módon gyakorolva azt, hogy fogalmaznak meg egy problémát, egy magyarázatot úgy, hogy azt egy másik gyerek tökéletesen megértse.

Az érzelmekben gazdag élet fokozza a beszédkedvet.

A szerepjáték a nyelvi fejlődés fontos színtere, itt teljesedhet ki a gyermek személyisége.

A szabályjátékban mások számára érthetően kell megfogalmazniuk elképzeléseiket, gondolataikat.

A beszédképesség fejlődésben fontos a mintaadás. Az óvónő beszéde példaadó kell, hogy legyen, mind nyelvtani helyesség, artikuláció, szemléletesség, hangerő szempontjából is.

A kellemes, halk beszéd kialakulását nagymértékben elősegíti a csendjáték kialakult rendszere.

A verselés, mesélés, dramatizálás, bábozás alapvető fontosságú az óvodai beszédfejlesztés szempontjából. Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul a gyermekek mesék, versek iránti érdeklődése, megalapozódik az irodalom szeretete. A nyelv kifejezőerejének megismertetése által fejlődik a helyes nyelvhasználat, a biztonságos önkifejezés.

A szókincs fejlesztése szinte minden Montessori eszköz egyik alapvető feladata.

Ismerkedés a betűkkel, az írott nyelvvel

Montessori szerint az írás megtanulásának legfontosabb alapeleme a kéz kimunkálása az írásra, ezért fejlesztette ki azokat az eszközöket, melyek a kéz, ezen belül az íróeszközt tartó három ujj fejlesztését célozzák.

Az érzékelést fejlesztő eszközök a három ujj használatát, a tapintást, a kézmozgás finomságát erősítik. (fogantyúk, dörzspapír, érzékelők)

A gyerekek környezetében nagyon sok, szép könyv jelenik meg mind a szépirodalom, mind a természettudományok tárgyköréből. Példát mutatva a könyvek, az olvasás értékeit már egészen kicsi korban megismertetve alapozzuk meg a felnőttkori érdeklődést a kultúra iránt.

A Montessori csoportban a gyermekek felismerik:

ami le van írva, azt el lehet olvasni,
amit elolvasunk, az információ számunkra,
amit gondolunk, azt le lehet írni,
amit leírunk, az megmarad, megőrizhetjük, elküldhetjük.

A gyermekeknek nagyon nagy könnyebbséget jelent, ha az óvodában játék közben, játszva sajátíthatják el azokat a képességeket és alapismereteket, amelyek az íráshoz és olvasáshoz szükségesek

Matematikai eszközök

A matematikai készség kialakulásában a motoros tevékenységek és az érzékelési folyamatok meghatározóak.

Az érzékelést fejlesztő eszközök a logikai gondolkodás minden elemét magukba foglalják. Megjelenik a becslés, a sok, a kevés megállapítása.

Tapintásuk fejlesztése során a pár fogalmával ismerkedhetnek meg.

A számolási képesség kialakításához fontos a térbeli tájékozódás, melyet a hengersor, illetve a rózsaszín torony használatával segítünk elő, melyek számtani sorok alkotására is alkalmasak.

A matematikai gondolkodás kialakításában és fejlesztésében nagyon fontos, hogy figyelembe vegyünk minden gyermek haladási tempóját és tudjuk, mikor mit mutassunk be számára. Fontos, hogy matematikai fogalmaik kialakulásához saját tapasztalattal jussanak el. Ugyanez vonatkozik a matematikai problémák megoldására, a matematikai műveletek elsajátítására is.

A Montessori pedagógusnak rá kell irányítani a figyelmet a mindennapi életben a számlálásra, a dolgok számbeliségének észrevételére.

Ez a megalapozott tudás biztosabb és a játék több örömet nyújt

Kozmikus nevelés

(környezet megismerésére nevelés, környezettudatos magatartás kialakítása)

Célunk a környezetet ismerő, szerető és védő gyermekek nevelése.

Törekszünk arra, hogy szoros érzelmi kötődést alakítsunk ki a gyermek és az őt körülvevő környezet között.

Fontos, hogy a gyermeknek közvetlen kapcsolata legyen a természettel.

Alkalmat kell biztosítanunk a természet legfontosabb jelenségeinek megfigyelésére.

A gyermekek a közvetlen közelükben érzékeljék a környezet esztétikumát, hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikuságát. A gyermekek jelezzék az évszakokat bemutató táblákon az évszakok szépségét, jelenségeit, az időjárás változásait.

A lehetőségekhez képest csíráztatunk, ültetünk növényeket, terráriumot gondozunk.

Ismerkedünk az állatokkal, táplálkozásukkal, életmódjukkal.

Használjuk az állatokat bemutató, azok testrészeit jelölő kártyákat. Folyamatosan rendszerezzük a növényeket, állatokat.

Megismertetjük őket történetekkel a világ keletkezéséről, a Föld, a többi bolygó kialakulásáról, az űrkutatásról.

Lehetőségük van tanulmányozni az égbolt térképét a naprendszerrel, a bolygókkal. Használunk Magyarorszá- és Világtérképet.

Beszélgetünk a különböző tájak, kontinensek növény- és állatvilágáról.

Fontosnak tartjuk a gyermekeket megtanítani arra, hogy az embereknek mindenhol – bárhol éljenek a Földön – azonos szükségleteik voltak, vannak, csak különböző formákban elégítik ki azokat.

Montessori legfontosabb célja a békére nevelés.

Mindez megalapozása a kozmikus nevelésnek, előkészítése annak a szemléletnek, hogy a világmindenség egységes egész és mindannyian a világmindenség részei vagyunk.

Csendjáték

A Montessori módszer sajátos tevékenység a csendjáték, ami a napirend része. Általában egy tevékenységet zárunk le vele, például a játékidő végét.

Fontos az óvónő példamutatása, együtt-rezdülése a gyermekcsoporttal.

Különböző tárgyak körbehordozásával fejlesztjük a gyermekek egyensúlyérzékét, szem-kéz-láb koordinációját.

A csendjáték a zenei nevelés első mozzanatai, közé tartozik. A csendjáték alatt minden gyerek érzi saját felelősségét. A felelősségtudat boldog feszültséget okoz, és nagy önfegyelemre nevel.

A csendjáték, mint ismétlődő közös élmény a csoport kohézióját erősíti.

Vegyes életkorú csoportban a feladatok nehézsége mindenki számára más és más, mindenki képességeinek megfelelően oldja meg azokat.

A Montessori pedagógiai gyakorlata a gyermeki személyiség egészének fejlesztésére irányul. Tiszteletben tartja és érvényesíti a magyar óvodai neveléstörténet értékeit. E reformpedagógia elveinek érvényesítésével azt reméljük, és tapasztalataink is azt igazolják, hogy messzemenőkéig kielégíti a gyermekek szükségleteit, a szülők igényeit és a követő intézmény alapvető elvárásait.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI
IV/1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Célja: A gyermeki személyiség testi, lelki, szociális jólétének, egyensúlyának fenntartása, megőrzése az egészséges életvitel igényének kialakítása.

Három fő területe foglalja magába a részfeladatokat, melyek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, egymástól függenek.

Csak akkor beszélünk egészséges gyermekről, ha testi-lelki-szociális egyensúlyban, jólétben él.

<u>Szomatikus (testi nevelés)</u>	<u>Pszichohigiénés nevelés, lelki egészség</u>	<u>Szociálhigiénés nevelés</u> <u>Közösségi kapcsolatok egészsége</u>
<u>Higiénés nevelés</u> - személyi higiénés nevelés (gondozás) - környezet higiénés nevelés - környezetvédelmi, megóvási szokások kialakítása	<u>Egészséges életvezetés</u> - egészséges napirend, életrend - hibás viselkedési programok megelőzése - családi életre nevelés	<u>Kedvező társas miliő működtetése.</u> - kiegyensúlyozott óvodai és családi légkör kialakítása, fenntartása, - anya-gyermek kapcsolat, a gyermeki személyiség kibontakoztatása
<u>Profilaxisra, betegségek megelőzésére nevelés</u> - rendszeres higiénés kontroll - hűléses megbetegedések megelőzése - fertőző megbetegedések megelőzése - egyszerűbb rendellenességek megelőzése - speciális szakemberek bevonása, prevenció, korrekció	<u>Stressz-elhárítás</u> - stresszhelyzetek felismerése, kerülése, kiküszöbölése. - a stressz hatás kompenzációja - az egészségre káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése	<u>Kommunikációs nevelés az érintkezési zavarok megelőzése</u> - interperszonális kapcsolatok kialakítása - kommunikációs zavarok feloldása
<u>Kondicionálás, testnevelés, testedzés.</u> - A gyerekek mozgásigényének lehetőségei	<u>Pszichohigiénés problémák az óvodában.</u>	<u>Szerepfeszültségek feloldása</u> - feszültségoldó technikák - egyszerűbb pszichoterápiás módszerek alkalmazása
<u>Baleset megelőzésre nevelés</u> <u>baleseti helyzetek</u> <u>szokásrend betartása</u>	<u>Érzelmi nevelés</u> - érzelmi biztonság - derűs, vidám légkör - szülőföldhöz való kötődés	

Szomatikus nevelés célja:

- testi fejlődés biztosítása
- testi képességek kialakítása
- az egyén és a közösség egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Szomatikus nevelés feladatai:

Személyi higiéniára nevelés szokásrendszerének alapozása, melynek keretében figyelmet kell fordítanunk a gyermekek étkezésére, tisztálkodására, ruházatára.

Étkezés

Felhívjuk a szülők figyelmét az otthoni és az óvodai étrend helyes összehangolására.

Kulturált étkezési szokásokat alakítunk ki, ízletesen megterített asztalnál, esztétikus eszközöket használnak a gyerekek. Étkezés közben csendesen beszélgethetnek.

Az étkezési gondokkal küszködő gyermekek problémáira megoldásokat keresünk. (különböző allergiák)

Az egyéni igényeket, különbségeket figyelembe vesszük.

Gyümölcsnapokat szervezünk, mely segíti a gyermekek vitaminszükségletének biztosítását.

A nyári időszakban biztosítjuk az udvari étkezés feltételeit.

A gyerekek rendelkezésére áll egész nap a teremben és az udvaron az ivópohár és a kancsó az elveszített folyadék pótlására.

Testápolás

A testápolással a gyermekek tisztaság igényét alakítjuk ki. A testi szükségletek kielégítéséhez, a jó közérzet megteremtéséhez szükséges, hogy szóljanak a gyerekek, ha a mi segítségünkre van szükségük, erre ösztönözzük őket.

Törekszünk az óvodai és a családi tisztálkodási szokások egymáshoz közelítésére.

A gyerekek szükségletüknek megfelelően mehetnek WC-re, akkor, amikor szükségük van rá.

Megismerkednek a kézmosás technikájával, a WC helyes használatával.

Megtanulnak orrot fújni.

Fokozott figyelmet fordítunk a bőr, haj, fejbőr, köröm, szem, fül, orr és a fogak tisztántartására, ápolására, védelmére. (pl. ebéd utáni fogmosás)

Öltözködés

Megtanítjuk a gyermekeket a helyes öltözködési szokásokra, hogy mit mikor, hogyan veszünk fel, illetve le.

A csoportszobában a hőmérsékletnek megfelelően váltóruhában és váltócipőben vannak. Az egészséges ruházkodás réteges, célszerű és kényelmes, amit a szülők biztosítanak.

Öltözködésnél a gyermekek igényeitől függően segítenek a felnőttek. Megtanítjuk őket cipőjük, ruhájuk, szekrényük rendben tartására.

Környezet higiénés nevelés feladatai, a környezettudatos magatartás megalapozása.

Egészséges, biztonságos, tiszta, esztétikus óvodai környezet kialakítása.

Biztonságos környezetet teremtünk, felhívjuk a gyermekek figyelmét bizonyos baleseti helyzetekre, megtanítjuk ezek felismerésére, kivédésére.

Figyelünk az egész intézmény tisztántartására, szépítésére, virágosítására, kiemelve a fürdőszobák, mellékhelyiségek takarítását.

A kellemes közérzetet biztosítjuk a csoportszobák szellőztető rendszerével, a megfelelő világítással, illat aroma párologtatásával.

Rendszeresen ellenőrizzük a játékok tisztaságát, biztonságosságát.

Csak a gyermekek méretének megfelelő bútorokat használunk (helyes testtartás)

A környezettudatos magatartás megalapozása

A környezettudatos magatartás kialakításához-, a környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása elsődleges feladatunk.

A gyermekek megismerkednek a csoportszoba felszerelésével, bútoraival, ezek funkcióival és használatukkal. (ezután elvárható a környezet védelme, a rendrakás, a tisztaság fenntartása, a szelektív gyűjtés módjai, a komposztálás lehetőségei).

Feladatuk

- egészség- hét szervezése, gyermek program
- a játékszerek rendben tartása,
- a tisztaság fenntartása (festés, barkácsolás),
- saját tisztasági eszközök használata, naposi munka – söprés, szemét felszedése
- a növények, állatok gondozása, nevelése, madáretetés
- holmijuk, ruhájuk, öltözőszekrényük rendben tartása
- részvétel az udvari kiskertek szépítésében, növények locsolásában
- az udvari eszközök, homokozók környékének rendbe rakása
- komposztálás – levélgyűjtés
- szelektív hulladékgyűjtés

A pedagógus feladatai

- az óvoda környékének megismertetése, séták, kirándulások szervezése.
- a természet szépségének megmutatása, helyes magatartási formák kialakítása.
- a csoportokban természetsarkok berendezése, természetes anyagok gyűjtése.
- a környezetvédelmi feladatok megismertetése (környezetszennyezés jelenségei).
- az energiatakarékosság fontosságának megismertetése.

Betegségek megelőzésére nevelés

A gyermekközösségekben fellépő fertőző betegségek megelőzése, illetve a bekövetkezett fertőzés felismerése és megállítása minden felnőtt dolgozónknak alapvető kötelessége.

Egész nap folyamán higiénés kontrollt végzünk.

A hűléses megbetegedéseket a megfelelő öltöztetéssel, edzéssel, levegőztetéssel igyekszünk megelőzni.

A fertőző betegségeket az egészségügyi tisztálkodási szokások betartásával, ellenőrzésével akadályozzuk meg (gyakoribb kézmosás fertőtlenítőben, a mosogatási fázisok betartása).

A beteg gyermek ellátása, helyzetének rendezése a legrövidebb időn belül szükséges.

Kiszűrés, lázmérés, elkülönítés, szülők értesítése, sürgős esetben mentő hívása.

Egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzése.

Mozgásszervi rendellenességek felderítése, pl. gerincferdülés, lúdtalp, egyensúlyzavarok ellen meztálas torna, gerinctorna, tartásjavító torna végzése.

Rosszul látó és/vagy halló gyermek felismerése, szakorvoshoz küldése.

Fogsú elleni küzdelem – fogmosás + rágás.

Beszédhibák korrekciója.

Kondicionálás, testnevelés, testedzés, egészségmegőrzésszokásainak kialakítása

Az egészséges testi fejlődést szolgálja a gyerekek mozgásigényének céltudatos kielégítése az egész nap folyamán és a különböző nevelési területeken. Így begyakorolják az alapvető mozgástevékenységeket, kialakul mozgáskészségük.

Fejlődnek testi képességeik, pl. ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Mozgáslehetőségeket biztosítunk minden gyermek számára minden nap!

- testnevelés foglalkozás
- mindennapos testnevelés, mint szervezett mozgások,
- mozgásos játékok a csoportban és az udvaron, mint szabad mozgások,
- séta, kirándulás

A gyerekeket az időjárástól függően mindennap kivisszük az udvarra levegőzni. Tavasztól egyre hosszabbodik a kint tartózkodás időtartama.

Baleset megelőzésre nevelés

A csoportszobában az egész épületben és az udvaron ismertetjük a gyermekekkel a baleseti helyzeteket, megbeszéljük ezek kivédését. Fontos a csoportszobai, udvari szokásrend, szabályrendszer betartása.

A takarítószerkeket a gyerekek elől elzárva tartjuk.

Pszichohigiénés nevelés célja:

- egészséges személyiségfejlődés,
- lelki egészség megőrzése,
- stressz elhárítása.
-

A pszichohigiénés nevelés feltételei:

Fontos, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, otthonos, derűs kiegyensúlyozott légkör vegye körül. Biztosítjuk a gyermek önkéntességét, önállóságát, aktivitását, és érvényesítő törekvéseit. Ha problémái vannak, segítjük őt a harmonikus társkapcsolatok kialakításában, és segítjük szociális érzékenységének fejlődését.

Pszichohigiénés nevelés feladatai:

Egészséges életvezetés otthon és az óvodában

Biztosítjuk az egészséges életvezetést, egészséges napirenddel, mely rugalmas és folyamatos, a különböző fázisok a gyermek bioritmusának megfelelően változnak. (Ébrenlét – alvás, játék – pihenés) Ehhez hasonlóan javasolunk a szülőknek otthonra.

A csoport pedagógusa az adott helyzetnek megfelelően lehetőséget adhat a már nem alvó nagycsoportosok igényeinek kielégítésére, külön elfoglaltságok biztosításával.

Hibás viselkedési programok megelőzése

A hibás gyermeki viselkedést igyekszünk megelőzni a gyermeki személyiséghez alkalmazkodó nevelési módszerekkel. Óvodapszichológus + fogadóórák a szülőkkel.

Szülői fórumokon beszélgetünk arról, hogy milyen károkat okozhatnak a felnőttek felülkerekedő, elnyomó nevelési módjai és büntetési formái.

Családi életre nevelés

A családmodell gyakorlásának lehetőségét a szerepjáték alkalmával biztosítjuk a gyermekek számára.

Stressz elhárítás

Gyermekeinket egyre több stressz hatás éri otthon és a tágabb környezetükben, ezért arra törekszünk, hogy felismerjük ezeket a káros hatásokat és kiküszöböljük:

- megfelelően rendezzük be a csoportszobát – biztonság, otthonosság,
- biztosítjuk a mozgáslehetőségeket,
- csendesen játszunk, halkán beszélünk, halk zene,
- gyakran szellőztetünk,
- egyéni, optimális követelmény szintet állítunk fel

a pedagógus és az óvoda összes dolgozója nyugodt személyisége, példája, empátiás készsége tartja fent a kiegyensúlyozott, nyugodt légkört.

A stresszhelyzetek elhárításával segítjük a gyermekcsoportok jó hangulatának formálását.

A kialakult stresszhelyzetet minden pedagógusnak kötelessége kezelni, kompenzálni

- feszültségek feloldásával,
- a gyermekek pihentetésével,
- aktív pihenéshez szoktatással,
- jó empátiás készséggel,
- megfelelő metakommunikációs jelek alkalmazásával.

Az egészségre káros szenvedélyek

Kialakulásának megelőzését jó példával, felvilágosító munkával, de mindenkor a gyermek fejlettségi szintjének megfelelően végezzük.

E feladatok megoldásánál eredményes a szülők bevonása is.

Pszichohigiénés problémák az óvodában

Rendkívül fontos a különböző pszichohigiénés problémák, szokásbeli rendellenességek, funkcionális zavarok korai felismerése, leküzdésükhöz mindig szakember segítségét kérjük.

Amire odafigyelünk:

- idegrendszeri zavarok (pl. túlmozgás, izzadás, szédülés, akaratlan mozgások),
- szokásbeli rendellenességek (pl. ujjszopás, körömrágás, fokcsikorgatás, szemhunyorgatás, fejringsatás, a test himbálása),
- funkcionális zavarok (pl. alvászavar, beszédzavar (dadogás, hadarás), bepislés, beszékelés, szexuális játék)

Szociálhigiénés nevelés

Célja:

Megfelelő szociális viselkedés, jó társas kapcsolatok kialakítása.

Feladatai:

Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása.

Kedvező társas légkör működtetése

Minden pedagógus érdeke és minden gyermek joga, hogy kedvező társas légkör működjön a csoportban, a gyerekek félelmek és szorongások nélkül, vidáman jöjjenek óvodába.

Nagyon fontos számunkra, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket. Emberséges és eredményes a szülő beszoktatás, mely megkönnyíti a családtól való elszakadást. Ebben az átmeneti szakaszban a pedagógusnak különösen szeretetteljes, elfogadó magatartást kell tanúsítani.

Kommunikációs nevelés, az érintkezési zavarok megelőzése

A jó közösségi kapcsolatok alakulását az óvónők és az óvoda más dolgozói segítik példamutató magatartásukkal, kommunikációval, bánásmódjukkal, viselkedésükkel. A kapcsolatok tapintatos építésével, amelyeket pozitív attitűd és pozitív érzelmi töltés jellemez.

A pszichoszociális nevelés keretein belül az egyén és a közösség nevelése szorosan összekapcsolódik, kölcsönösen gazdagítják egymást.

Sokféle tevékenységet, közös élményt biztosítunk a társas együttműködéshez, így kialakulnak a gyerekek közötti pozitív kapcsolatok, közösségi szokások. A csoport tagjai megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz, kifejlődnek erkölcsi, akarat tulajdonságaik, szociális érzékenységük, éntudatuk, önkifejező és önérvényesítő törekvésük.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló érzékszervi, hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus alkalmazásával.

Óvodánkban csak vegyes életkorú csoport működik, ahol a szociális tanulás még eredményesebb, mint a tiszta korcsoportokban. Az újonnan érkező gyermek már egy kialakult

szokásrendszerrel rendelkező csoportba lép be, ami nagyobb érzelmi biztonságot nyújt, mint az újonnan szerveződő csoportok.

A nagyobbak már a beszoktatásnál bizonyíthatják a kisebbeknek, együtt éreznek, figyelmesek velük, vigasztalják őket, önzetlenül lemondanak saját játékukról. Ebédnél megterítenek, lefekvéskor betakarják őket, segítenek az öltözésnél, vetkőzésnél. Kielégíthetik természetes társas szükségleteiket.

Az eltérő életkorú és képességű gyermekek között könnyebben elfogadják a másságot, illetve a különbözőségeket. Nagyobb a gyermekek empátiás készsége.

Az erkölcsi-akarat tulajdonságok fejlesztéséhez minden nevelési területen kiaknázzuk a lehetőségeket. Az akarat tulajdonságok közül fontosnak tartjuk az önállóságot, önfegyelmet, kitartást, feladat tudatot, szabály tudatot, aktivitást és kreativitást, tiszteletet, figyelmességet, önzetlenséget, segítőkészséget.

Erkölcsi tulajdonság: Az óvodai élet szervezésében segítjük a szokás és normarendszer megalapozását.

Szerepfeszültségek feloldása

- Feszültségoldó technikák
- Egyszerűbb pszichoterápiás módszerek
- Felzárkóztatás, fejlesztés

A pedagógus feladatai

A gyermekek igényeihez alkalmazkodó, rugalmas napirend kialakítása.

A tágas udvar adta lehetőségek kihasználása a sokféle mozgásra, edzésre.

Balesetmentes, egészséges környezet megteremtése minden gyermeknek, különösen odafigyelve a gyermekek igényeire, mozgására, egészségére. Biztosítjuk az akadálymentes közeledést, megfelelő mozgást és étletteret minden gyermek számára.

A gyermekek testi jóllétének biztosítása.

A gyermekek között kialakuló segítő-elfogadó légkör a nyugodt, türelmes felnőttek mintaadásában, annak során alakul ki. A gyermekkel – tiszteletben tartva emberi méltóságát, egyéniségét – türelmesen, szeretetteljesen és szakszerű pedagógiai módszerekkel bánunk.

A gyermekek harmonikus személyiség fejlődése, közösségbe való beilleszkedése, sajátos eredményessége csak egy elfogadó gyermekcsoportban valósul meg.

Feladatunk a gyermekek szocializációjának elősegítése, egyéniségük és társas kapcsolataik összehangolása.

Az élmény gazdag mindennapok megteremtésével olyan gyermekek nevelése, akiket az együttérzés, egymásra figyelés segítőkészség, egymás elfogadása, a másik iránti tisztelet és szeretet jellemez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek az egészséges életmód szokásait elsajátítják, kialakul a tisztaság iránti igényük

- önállóan és szükség szerint alkalmazzák a tisztálkodási szokásokat (kézmosás, WC használat, fogmosás);
- tudnak orrot fújni, helyesen használják a zsebkendőt;
- önkiszolgálási feladataikat teljes önállósággal látják el;

- étkezés közben kulturáltan viselkednek, helyesen használják az evőeszközöket;
- önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, csatolnak, gombolnak, kötnek
- vigyáznak saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára;
- felismerik a baleseti helyzeteket, megpróbálják elkerülni azokat;
- ismerik a betegség - egészség fogalmát, tudnak néhány alapvető betegség megelőzési szabályt, módszert, szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban;
- ismerik a környezetre káros anyagokat és ezek hatását az egészségre és a környezetre, emberekre, állatokra, növényekre (szemetelés, füst, por, piszkos víz, olaj);
- elsajátítják a környezet védelméhez és megóvásához szükséges szokásokat.

A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt.

Ragaszkodnak egymáshoz, barátjuk van.

Kötődnek óvónőikhez, dajkáikhoz.

Közös tevékenységben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt.

Igényükké válik a helyes viselkedés és a viselkedési illemszabályok betartása, meg tudnak különböztetni jó és rossz tulajdonságokat.

Segítenek egymásnak, megértővé és türelmesebbekké válnak.

Konfliktushelyzetben meg tudnak egyezni társaikkal.

IV/2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS A KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Biztosítjuk a derűs, vidám légkört, mert ez ad biztonságérzetet a gyerekeknek, ezzel alapozzuk meg a gyermekek érzelmi kötődését az óvónőhöz, és a többi felnőtthöz.

A beszoktatási rend által kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket. A Montessori módszer alkalmazásával egyszerre segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatuk alakulását, teret engedve önkifejező törekvéseinek.

Támogatjuk a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés érzelmi lehetőségeit. Szemléletünk a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti a gyermeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, elősegítjük, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre és azok megbecsülésére.

A pedagógusok (az óvoda alkalmazottainak) mintaadó magatartásával példát mutatunk a gyermekeknek, így támogatva az emberek különbözőségeinek elfogadására, megértésére.

A barátok, a jó közösség, erősítik gyermekeink önbizalmát, nevelési szemléletünkkel segítjük az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósulását.

A pedagógus feladatai

- A félelmek feloldása, a kudarckerülés, az empátiás készség fejlesztése, az előítéletekkel szembeni fellépés.
- A gyerekekben olyan tulajdonságok kialakítására és erősítésére törekedni, mint segítségadás és -nyújtás, együttműködés, együttérzés, konfliktustűrő és megoldó képesség, közösségi szabályok betartása.
- A névnapok és születésnapok megtartásával a gyermek én tudatát erősíteni, fejleszteni.
- Olyan ünnepek szervezése, hagyományok bevezetése a gyermekek életébe, melyek, mind külsőségekben, mind tartalmukban kiemelkednek a mindennapokból.
- A gyermekek nyitottságára építve elősegíteni, hogy gyermekeink rácsodálkozzanak a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre. Tiszteljék és becsüljék azt.
- Szűkebb és tágabb környezetünk megismertetése, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja. (kozmosz nevelés, környezeti nevelés, irodalom, pl. helyünk a világban, országok, népek, zászlók, lakóhelyünk)

Óvodai ünnepeink:

- Márton-nap
- Mikulás ünnepe
- Karácsonyváró készülődés
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napi köszöntő

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Önállóságának kibontakozásával párhuzamosan önbizalma erősödik, erkölcsi érzelmei fejlődnek, megtanulja a másság elfogadását, képes kapcsolatokat kiépítésére, elfogadja a különböző tevékenységek által meghatározott magatartásformákat. Konfliktusait megpróbálja szóban megoldani.

IV/3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés

Célja: a magyar nyelv szerkezetének, megbecsülésének kialakulása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv ösztönzése, fenntartása.

Az anyanyelv fejlesztésének leghatékonyabb elemei:

- a beszélő környezet,
- helyes mintaadás,
- a szabálykövetés

az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex tevékenység alapvetően kapcsolódik valamennyi nevelési területhez, ezért az egész nap folyamán kiemelt jelentőségű, megvalósítandó feladatunk.

A beszédképesség fejlesztésének legfontosabb feltétele a jó légkör, közvetlen kapcsolat a gyermekekkel, a gyermekek egymás közötti jó kapcsolata, s az odafigyelés egymásra.

Vegyes csoportjaink a beszédfejlesztés szempontjából is jótékony hatásúak, hiszen a kicsik figyelik a nagyobbak beszédét, sokszor kérdeznek tőlük. A nagyok felelve, magyarázva a kisebbeknek gyakorolják ismereteiket szavakba önteni, mások számára is érthetővé tenni. A gyermekek akarva, akaratlanul is utánozzák egymást és az óvónőt.

A pedagógus feladatai:

- A jó kapcsolat kialakításában az óvónő a kezdeményező, tehát használjon ki minden lehetőséget a beszélgetésre. Amikor a gyermek bármit megfigyel, készítse az észrevételei elmondására.
- Az óvónő beszéde legyen példa értékű, nyelvtanilag hibátlan. Használjon sok kifejezést, sokféle nyelvi fordulatot. Beszéde legyen színes, szemléletes, a gyermekek számára érthető, de ne beszéljen sokat, csak annyit amennyi szükséges. - Ne rejtse el érzelmeit, de vigyázzon azok szóbeli kinyilvánításával.
- Soha ne javítsuk a gyermek életkorának betudható beszédhibákat.
- Hallgassuk meg a gyerekek mondanivalóját, s legjobb tudásunk szerint válaszoljunk a kérdéseikre.

Az értelmi nevelés

Célja: változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismerkedése természeti és társadalmi környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban, fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességei.

Az értelmi nevelés egyik fő feladata az anyanyelvi nevelés a beszédképesség fejlesztése. különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

A fejlődés pszichológiai jellemző ismeretéből kiindulva alapozhatunk a gyermek megismerési vágyára, érdeklődésére, meglévő képességeire.

Tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A pedagógus feladatai

- Olyan változatos problémaszituációk teremtése, amelyek közül a gyermekek önállóan választhatnak, maguk találják ki a megoldást, így átélik a felfedezés örömét.
- Az értelmi képességek, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése, amelyek főleg az óvodai nevelés tevékenységi formáiban valósulnak meg, de az anyanyelvi neveléshez hasonlóan az egész nap folyamán jelen van.
- Minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzési, megfigyelési lehetőséget biztosítása.
- Élmény gazdag környezet megteremtése, melyben a gyermekek érzékenységi periódusuknak megfelelően szabadon választhatnak a játékeszközök, tevékenységek közül.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Elemi ismeretei vannak az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.

Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik.

Képes időrendiséget felállítani.

Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

Képről mondatokban beszél.

Folyamatosan, összefüggő mondatokban fejezi ki magát.

Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

Tud rövid történeteket, szövegeket visszamondani.

Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.

Minden magán-és mássalhangzót tisztán ejt.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V/1. JÁTÉK, JÁTÉKBAN INTEGRÁLT TANULÁS

A játék és tanulás értelmezése

Értelmezésük szerint a játék a tanulás alapvető formája. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást. A játék és a tanulás szorosan összekapcsolódik, a gyermekek játszva tanulnak, és tanulva játszanak.

A tanulás formái:

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- spontán, játékos tapasztalatszerzés;
- a gyermeki kérdésekre adott válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés;
- gyakorlati probléma és feladatmegoldás;
- az óvodapedagógus által kezdeményezett pedagógiai szituációkban megvalósuló tanulás;
- minden játékfajttával segítjük a gyermekek különböző adottságainak kibontakoztatását, lelki higiéniájának elősegítését, érzelmi életének gazdagítását, egész személyiségének fejlesztését.

A program teljes egészében a játéktevékenység köreire épül megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek és felajánlottak.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást.

Itt élnek át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket.

A szabad játék idején a tevékenységközpontokat ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével biztosítjuk az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását. Szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakciókkal érjük el.

Tapasztalataink szerint is a felfedezés, a megtapasztalás élménye teszi érdeklődővé, nyitottá és probléma érzékennyé a gyermekeket, mikor saját élményként élnek meg egy – egy helyzet megoldását.

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják. Programunk minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozza azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A játékszerekkel szemben támasztott legfontosabb követelmények:

Legyenek esztétikusak, tartósak, tisztíthatóak, színben, méretben feleljenek meg a gyermek igényeinek, keltsék fel a gyermek érdeklődését.

Legyenek építőelemek, összerakható játékok, amelyek kreativitásra készítetnek.

A szerepjátékokhoz is legyenek megfelelő játékszerek, de arra is lehetőséget adunk, hogy a gyermekek jöjjenek rá a tárgy hiányára, kerüljenek szembe azzal a problémával, miként lehet azt előteremteni.

Legyen egy kellékes láda, amelyben dramatizáláshoz, szerepjátékokhoz szükséges eszközöket találunk a gyerekek.

Legyenek bábok, amelyek a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően sok örömet szerezhetnek és pedagógiaiailag különösen értékes játékot motiválhatnak.

Az udvaron is sokszínű játékeszközöket biztosítunk (pl.: hintát, homokozót, homokozó-játékokat, rollereket, kismotorokat, vizuális tevékenységekhez szükséges eszközöket, babakonyhát, labdákat, karikákat, ugróköteleket).

Az elmélyült játék kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli idő biztosítása elengedhetetlen követelmény.

Az udvaron, a szabadban is biztosítjuk az időt a folyamatos játékra.

Megteremtjük a lehetőséget arra, hogy a kedvelt játéktevékenységeket, vagy a már megkezdett játékot a gyerekek több napon keresztül is játszassák.

A gyermekek életkori sajátosságaira, a kíváncsiságra és az érdeklődésre építve, olyan változatos tevékenységeket biztosítunk, amelyeken keresztül tapasztalatokat szereznek a természeti és társadalmi környezetéről.

A nyugodt légkör az egész óvodai nap elengedhetetlen feltétele. A gyermekek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük az életkorukat, mivel szeretnek játszani, foglalatostkodni, és bizonyos átrendezésre – ahogy a játék kívánja – is lehetőség legyen.

A reggel induló játékot az étkezések, az önkiszolgálással kapcsolatos teendők, a pihenés szabják meg. Nagyon fontos, hogy az együttélés, együttjátszás szabályait, szokásait kialakítsuk, ez a szokásrendünk része. A játéktevékenységtől függ a gyermeki személyiség alapvető pszichológiai változásának fejlődése.

A folyamatos napirend lehetővé teszi, hogy a gyermekek elmélyültebb, összefüggő időt töltsenek el játéktevékenységgel megszakítás nélkül.

Tervezéskor a különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvónő a gyermek mozgástapasztalására, nagy mozgásigényére, játékos kedvére építi. Szem előtt tartjuk, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok. Tudatosan tervezzük az udvari játékokat. Ennek érdekében alakítjuk az udvar talajborítását, tervezzük a mozgást segítő eszközök beszerzését, elhelyezését. Ügyelünk a változatos tornaeszközök beszerzésére, melyeket az óvónő a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét figyelembe véve alkalmaz.

A játék fajtái

A *gyakorló játék* az ismétlődő mozgás örömein alapul.

Így fejlődik tér érzékelésük, tapasztalatuk. A ki-be rakogatás, a válogatás, a csoportosítás, a függőleges és vízszintes építés különböző formájú elemekből, az egymásba illesztés, felfűzés, mind nagy jelentőségű a gyermeki finommozgás fejlesztésében.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a *szerepjáték*, mely az utánpótláson alapul. Utánozza az érzelmileg közel álló személyeket. Fontos, hogy a körülötte élők milyen mintát nyújtanak a

számára, milyen erkölcsi értékeket képviselnek. Együttélési szabályokat tanul meg. Élethelyzetet teremtenek maguk körül, amelyhez sok eszközre van szükségük, amelyhez maguk is készíthetnek kellékeket, barkácsolhatnak kiegészítő eszközöket. A szerepjátékban sokszor olyan helyzetek teremődnek, olyan társas-szociális kapcsolatok alakulnak ki, amelyben gyakorolhatják a probléma megoldást, a konfliktus-feloldást, s nevelési lehetőségek sorát nyújtja.

A szabályjáték lényege, hogy a játék, szabályhoz kötött.

Mind a mozgásos mind az értelmi fejlesztő játékok fontosak a gyermek szociális fejlesztésében.

Az építő, konstruáló játékok a finommotorikát fejlesztik.

Eközben nagyon sok tapasztalatot szerez a rész-egész viszonyáról, arról, hogy miből, mit lehet létrehozni, megtanul tervezni, fejlődik türelme, kitartása. A finommozgás, a szem-kéz koordináció fejlesztése mellett az együtt alkotás örömét átérzi, a siker előrevívó, nagyon pozitív érzését átéli, ami újabb tevékenységre ösztönzi. A barkácsolás, a *konstrukciós játék* része.

A játék során számtalan lehetőség kínálkozik a párbeszédre, kommunikációra. Kifejezéseik, szókapcsolataink, nonverbális jelzéseink, hanglejtéseink, hangerőnk, hangsúlyunk példaértékű a gyermekek számára.

A hagyományos kézügyesség és értelmi képességeket fejlesztő, összerakó játékokra és a Montessori eszközökre is igaz, hogy a gyermekek játszanak és tanulnak vele egy időben. Tapasztalataink szerint nagyszerű játékok a Montessori eszközök, elfogadtuk őket és továbbra is alkalmazni fogjuk, hiszen biztosítják a gyermek öntevékenységet, önállóságát, függetlenségét a felnőttől.

A világ megismerését szolgálják, kielégítik a gyermek kíváncsiságát, különböző probléma elé állítják őket, fejlesztik az érzékelést, cselekedtetnek, gondolkodtatnak, megoldásra ösztönöznek, az eszközök tartalmazzák az ellenőrzést, a gyermek észreveszi, ha hibázik, maga javíthat.

A pedagógus feladatai

- Megteremteni a megfelelő feltételeket

- A játék nevelési céljaink elérésének legfőbb eszköze is, ezért fontos feladatunk a játék objektív feltételeinek a biztosítása.
- A szabad játék tiszteletben tartása.
- A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével a játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása.

- Beszédkésztség fejlesztése a játékban.

- A megfelelő derűs, alkotó légkör megteremtése, ahol a gyermekek szabadon, önként választhatnak társat, témát, eszközt a játékhoz.
- Lehetőséget biztosítani arra, hogy a kialakult konfliktushelyzeteket önállóan is megoldhassák.
- Segíteni a gyermekek tapasztalatainak gazdagításával, a játékkedv fokozásával, az együttjátás igényeinek ébresztésével a közös játék kibontakozását, fejlődését.

- Nyugodt légkör, elegendő hely és idő biztosítása.

- Lehetőséget biztosítunk kisebb szőnyegek az építéshez, konstruáláshoz, kuckózáshoz.
- Külön helyet, teret teremtünk a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz.
- Szükség szerint a gyerekek segítségével állandó és ideiglenes játszóhelyeket alakítunk ki például barkácsoláshoz, dramatizáláshoz, festéshez, mintázáshoz.
- Az udvaron is biztosítjuk a széleskörű játéktevékenységekhez szükséges helyet.
- A megfelelő hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos.
- A gyerekek szabad mozgása, a játék térbeni kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyerekek, valamint a különböző jellegű játékok számára kialakítjuk a legmegfelelőbb helyet.

- *A játékhoz szükséges eszközök biztosítása.*
- A környezetből szerzett benyomások feldolgozásának biztosítása, a szabad játék és tanulás során.
- A gyerekek számára az életkoruknak megfelelő játékeszközöket biztosítjuk.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyerekek bevonják a környezetükben levő tárgyakat is a játékba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A játszani tudó, aktív, a társaival együttműködő, tapasztalatokat és élményeket gyűjtő, ötletes gyermek. Játéktevékenység közben gyermekeink megismerik környezetüket, megtanulnak figyelni az adott szituációhoz szükséges módon, viselkedni, megtanulják elgondolásaikat megvalósítani. Betartják a kialakult szokásokat, szabályokat, vigyáznak a játékok épségére, esztétikusan helyezik el őket.

- A gyermekek számon tartják, és napokon keresztül játszanak egyazon játéktémán belül.
- Gyakran játszanak tartalmas szerepjátékot.
- Maguk szervezik a mesedramatizálásokat, melyeket eljátszanak, elbáboznak.
- Önmaguk is találnak ki történeteket, melyeket eljátszanak.
- Képesek bonyolult alkotást is létrehozni, akár minta alapján is.
- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást.
- Szívesen, bátran, biztonságosan és összerendezetten tudnak futni, járni, ugrani, dobni, egyensúlyozni, labdát vezetni, térérzékelésük biztos.
- állóképességük, fizikai teherbírásuk jó
- az ügyességi és szabályjátékok szabályait betartják, kialakul bennük az egészséges versenyszellem, figyelnek társaikra
- önfegyelmük megerősödik.
- Szeretik a szabályjátékokat, be is tartják a szabályokat.
- A játék során magatartásukban megjelennek az óvodában tanult és elvárt viselkedési szabályok.

V/2. MESE, VERS

Célja: Az esztétikai élmények iránt fogékony, a szépséget észreévó, jó ízlésű gyermekek nevelése. a mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legjobb segítője.

Az óvodás gyermek pozitív személyiség jegyeinek megalapozása a művészeti nevelés sajátos eszközeivel.

A gyermekek érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének segítése, a pozitív személyiségjegyeinek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével.

Az irodalmi nevelés szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez, az énekes és mozgásos játékokhoz. Az egész óvodai nevelésünket áthatja az anyanyelvi nevelés, hiszen elsődleges szempontunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk a tiszta beszédre, a helyes önkifejezés formáira.

A népi mondókák és a népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzásvilágát, nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik. A 3-7 éves gyermekek életkori

sajátosságaihoz igazodva, a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, a magyarság történelmét feldolgozó mesék, ill. a klasszikus és kortárs művek is megjelennek a gyermekek mindennapjaiban.

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés

Ezért lényeges, hogy csak nyelvíleg tiszta és esztétikus mesét, verset halljanak a gyermekek, hiszen ez által követhetik a helyes példát.

A bábjáték művészi értéke, a stilizált figurák, mozgások, a bábszínpad sajátos atmoszférája a lényeg kiemelésének és művészi értelmezésének olyan lehetőségét teremti meg, amellyel a hagyományos élő színház nem rendelkezik.

Az óvodáskorú gyermek bábszínpadára külön törvények érvényesek.

Az együttjátszó óvónők és gyermekek megélhetik, hogy a bábjáték során valami rendkívüli, ünnepi dolog történik.

Játékunk a szép megláttatásának képességét, az igazért való kiállás bátorságát és az élet szeretetét táplálja a gyermekekben.

Az óvodapedagógus feladatai

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása, szókincs gyarapítása

Az óvónő naponta többször kezdeményezzen verselést, mesélést a gyermekek igényeinek, érdeklődésének, életkori sajátosságainak megfelelően.

Teremtse meg a nyugodt feltételeket a kezdeményezéséhez. Vegye figyelembe az anyag kiválasztásánál a gyermek életkorát, az aktualitásokat.

Legyen az anyag változatos. Jusson el a mondókajátékoktól az állathangutánzó, felelgetős mesemondókák, halmozó és láncmesék, versek, verses meséken keresztül a fokozatosan hosszabbodó prózáig

Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása

(mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok).

A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata. A művek kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek tovább éltetése.

Az óvodapedagógus a legkisebbek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink ritmikus-realisztikus mesék is. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az óvodáskor vége a mesehallgatás igazi ideje. A gyermekek mesetárába épüljenek be az állatmesék, a cselekményesebb népmesék, a novellisztikus-realisztikus mesék, a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon

keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvodapedagógus a nagyobbaknak bátran olvasson lírai műveket is, mert a gyermekek már megérik a költői képek érzelmet kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék a környezet megszerettetését, a néphagyományőrzést, és az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltsen bennük gyakorlás érzetet.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat. Az óvodapedagógus mutasson be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellókat, színes képeskönyveket, otthonról is hozzák el kedvenc könyveiket, hogy megmutathassák egymásnak.

Az óvodapedagógusok és a nagyobb gyermekek bábozzanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Az óvodapedagógus – főleg a délutáni pihenés előtt olvasson fel a gyermekeknek folytatásos mesét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat.

Egyénenként vállalkoznak a mesék, versek és a mondókák elmondására.

Várják, igénylik a mesehallgatást.

Szívesen mesélnek, báboznak kisebbeknek és a maguk szórakoztatására is.

Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.

Könyvekre vigyáznak.

3-4 éves gyermekek szívesen bekapcsolódnak a mondókák, versek mondogatásába. Maguk is énekelgetnek, halandzsáznak, egy-egy nekik tetsző részletet kiemelnek a hallott szövegből.

Figyelmesen hallgatják a meséket, újraélik, örülnek az ismétlésnek.

Szívesen lapozgatják a mesekönyveket, megneveznek egy-egy részletet.

4-5 éves

Kedvelik az állatmeséket, halmozó és láncmeséket, az egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket. 6-7 korban várják, kérik a meséket. Van kedvenc mesehősük, akivel azonosulni tudnak.

5-6-7 éves korban már társak az óvónő énekes, mozgásos improvizáló játékegyüttműködéseiben. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek megteremtésében.

A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

Van kedvelt mesehősük, gyakran a hallott mese cselekményét, történéseit beleviszik a játékukba.

Kedvelik az állatmeséket, a tréfás meséket és a nagy tündérmesék egyszerűbb változatait. A nagyobb lélegzetű meséket és a folytatásos meséket is képesek végighallgatni. Később a cselekményt, történést visszaidézni.

Szívesen báboznak, dramatizálnak, rajzban megjelenítik kedvenc meséiket.

A mese és a vers hallgatása közben a gyermek képes átélni a történéseket, képes beleélni magát az egyes szereplők helyzetébe. Képesé válik a belső képteremtésre.

V/3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Kodály Zoltán:

„Rá kell egyszer már mutatni a legkisebbek nevelésének országos aktuális jelentőségére:

Ha nem ültetjük el a zene szép magvát a legzsengőbb korban, később hiába próbálkozunk vele: ellepte a lelkeket a gyom. Van-e szebb hivatás, mint új kertbe az első jó magot vetni.”

A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekre. Erőteljesen befolyásolja a gyermek általános fejlődését. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt

A tevékenység célja: a közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése a gyermekekkel, hogy azon keresztül formálódjon a zenei ízlésük és az esztétikai fogékonyságuk.

A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

A zenehallgatási lehetőségek – az élő előadás, az emberi hang és hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek – fejlesszék a gyermekek művészi fogékonyságát.

A zenei nevelés eszközeivel az érzelmeken keresztül hatni a gyermekekre.

Felkelteni a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát.

A zene emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre.

Az értékes zene hallgatása által fogékonnyá tenni a gyermekeket a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását.

A 3-4 éves gyermekek ismerjenek meg mondókákat, ölbeli játékokat és énekes játékokat.

A rövid mondókák, dalok $\frac{3}{4}$ -es üteműek legyenek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok találhatók.

Ezeket a játékokon keresztül ismerjék meg közvetve a zenei alapfogalmakat. Próbálgassanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait, egymás hangját és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Az egyenletes lüktetést érzékeltessék különböző játékos mozdulatokkal. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek legyen lehetősége megismerni és sokat ismételtetni új mondókákat, új énekes játékokat és néhány alkalomhoz illő műdalt.

A dalok hangkészletére általában a félhang nélküli ötfokúság a jellemző.

A zenei élményközvetítés legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű.

ZENEI KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FELADATRENDSZERE AZ ÓVODÁBAN

3-7 éves korig

RITMUSFEJLESZTÉS

Egyenletes lüktetés érzékeltetése különböző mozdulatokkal

Egyenletes taps mondókára, énekekre

Kiolvasó mozdulat gyakorlása

1/4 szünet.

Lassú-gyors érzékeltetése

Lassú-gyors mondókára, énekekre, zenére

Negyed-nyolcad érzékeltetése

Ismert dalok, mondókák ritmustapsolása

2/4-es hangsúly érzékeltetése

Ritmusvisszhang

Dalok, mondókák ritmusának tapsolása

Ritmus, egyenletes lüktetés egyidejű hangoztatása (csoport egyik-másik fele)

Ritmusfelismerés megnevezett dal, mondóka közül

Ritmusfelismerés megnevezés nélkül

Dal felismerése ritmusról

Dalritmus hangoztatása belső hallás alapján

2/4-es hangsúly hangszerrel

HANGSZEREK

Dob, triangulum, réztányér, (stb. az adott lehetőségeknek megfelelően)

HALLÁSFEJLESZTÉS

3-7 éves korig

Magas-mély éneklés

Halk-hangos éneklés

Mondókázás

Dallam felismerés dúdolásról (hangszerről)

Szöveges motívumok visszaéneklése

Finom különbségű zörej hangszínek, hangszerek, egymás hangjának megkülönböztetése

Figyelmesen, érdeklődéssel hallgassanak néhány percig éneket, vagy hangszeres zenét

Dallam felismerése kezdő motívumról, hangszerről

Tanult dalok önálló előadása

Dallambújtatás

Visszhangjáték

GYERMEKTÁNC, MOZGÁSFORMÁK

Helyben járás mondókára, énekekre
Egyenletes járás
Egyenletes járás körben kézfogással
Ugyanez ellenkező irányban
Egyenletes járás vállfogással párosával, keresztezett kézfogással
Utánzó mozgások dalosjátékokra

Járas körben kézfogás nélkül, irányváltoztatással
Járas csigavonalban
Járas két körben ellentétes irányban
Járas párosával, keresztfogással, irányváltoztatással, egymás megkerülésével
Járas kapu alatt átbújással
Lépegetés körbe befelé-kifelé
Oldalzáró lépés kézfogással, kézfogás nélkül
Forgás egyedül, párosával
Sarokemelés

Egyenletes járás csigavonalban, hullámvonalban, átlósirányban
Járas egy oszlopból két oszlopba
Helyben sarokkoppantás
Járas sarokkoppantással
Érintőlépés
Záró lépés hátra
Záró lépés előre-hátra párosával
Oldalzáró lépés 1 vagy 2 lépéssel, dobbantással, párosával, szökkenéssel
Páros forgás negyedlépésekkel

Az óvodapedagógus feladatai:

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az óvodapedagógus a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak.

Erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.

Az óvodapedagógus a gyermekek tiszta éneklését minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő.

A hallásfejlesztést segítő zenei fogalompárok pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással, dallambújtatással, hangszínelismeréssel.

Készítsenek a gyerekekkel közösen ütőhangszereket, találjanak ki dalokat, mondókákat.

Alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe, a hagyományok ápolásába.

A hangszerek érdekes bemutatására szervezzenek alkalmakat.

Rendszeresen látogassák a könyvtárat, lehetőség szerint a szülők bevonásával vegyenek részt a gyerekek koncerteken és színházi előadásokon.

A gépi zenét csak megfelelő válogatással és ízléssel használja

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Élvezettel tudnak zenét hallgatni.
- Megkülönböztetik az elemi zenei fogalmakat.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Ismerik a motívum hosszát.
- Tapasztalatokat szereznek, arról, hogy a hangok és a zörejek között különbségek vannak.
- Megkülönböztetik az emberi hangokat és a hangszerek hangjait.
- A hangokat megkülönböztetik színezetük szerint.
- Eljutnak a zenei skála hangjai közti különbségek felismeréséig.

Zajdobozok:

Két egyforma nagy fadoboz piros, illetve kék tetővel. Mindkét doboz hat fa- henger tartalmaz: kék, illetve piros tetővel. A hengerek különböző magvakat tartalmaznak, amelyek megrázva eltérő zajokat okoznak. A két sorozat pontosan egyforma.

Cél:

- közvetlen: a különböző zajok észlelése és megkülönböztetése
- közvetett: a finom mozgás fejlesztése, a hallás fejlesztése, az auditív memória fejlesztése, felkészítés a zenére

Csengők: (Zenei hangpárok)

A finomabb zenei hallás fejlesztésére szolgáló két azonos csengősorozat, két zöld falaplappal, amelyen a fekete-fehér beosztás a zongorabillentyűzet egy oktávjának felel meg.

A sorozat:

Egy oktáv összes hangját megszólaltató (13 hang) csengősorozat, a zongorabillentyűknek megfelelő fekete és fehér talppal.

B sorozat :

Ugyanaz a csengősorozat barna talppal

Cél:

- közvetlen: a hallás finomítása
- közvetett: a finom-motorika és a koordinációs készség fejlesztése, a muzikális nevelés előkészítése, a hanglétra megismerése, egyes hangok megkülönböztetése.

V/4. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A tevékenység célja:

a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma és szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Részterületei a látásnevelés képalakítás, plasztikai munkák, építés, műalkotásokkal való ismerkedés.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.

- az alkotó hangulathoz megfelelő légkör
- méretben, minőségben megfelelő, praktikus, célszerű, esztétikus eszközök
- a mozgó gyermekektől védett hely
- a rajzos munkaterületen alakítsunk ki képtároló lehetőséget, hogy sokáig tudjanak gyönyörködni alkotásaikban.
- tároló a különböző méretű anyagok számára
- a tevékenységhez elegendő idő

Az óvodapedagógus a gyermekeknek egyenként tanítsa meg az eszközök biztonságos kezelését.

A bemutatás és az első gyakorlás után az eszközök, anyagok maradjanak elérhető helyen, hogy a gyermekek bármikor elővehessék és folytathassák ilyen irányú tevékenységeiket is.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.

- tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival.
- a tevékenységeket a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré csoportosítsa.
- tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáit és eszközeit.
- teremtsen lehetőséget az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.
 - segítse a gyermekek képalakító készségeinek megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendezésével.
- segítse a képi, a plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.
- aktivizálja a gyermeket az eszközök előkészítésére, tisztán tartására, elrakására.
- gazdagítsa a technikai megoldásokat
- alakítsa ki az ajándékkészítés igényét.
- teremtsen meg a művészeti alkotások megismerési lehetőségét

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

- teremtsen megfelelő feltételeket a gyermekek egyéni igényei szerinti ábrázoló tevékenység folytatásához
- teremtsen lehetőséget heti rendszerességgel mikro csoportos, kötetlen formájú tevékenységre
- teremtsen megfelelő feltételeket az udvari játék keretén belüli alkotó tevékenységekre

Montessori eszközök a színek megismeréséhez

Színdobozok

Eszköz: Három színdoboz.

1. doboz: 2-2 sárga, piros és kék tábla. A táblák mindkét szélén egy-egy szegély van, ezekenél fogva tarthatjuk őket.

2. doboz: A dobozban a három alapszínen kívül (sárga, piros, kék) narancs, zöld, lila, rózsaszín, szürke, barna, fekete és fehér táblapárok is találhatóak.

3. doboz: A dobozban kilenc rekesz van. Minden rekeszben hét azonos színű, de különböző színárnyalatú (a világostól a sötétig) tábla található. A rekeszekben található színek: sárga, narancs, piros, rózsaszín, kék, lila, zöld, barna, szürke.

Cél: közvetlen: az alap-, kevert- és kiegészítő színek megismerése, a színérzék edzése és finomítása
közvetett: felkészítés a művészeti tevékenységekre, a szín- és a művészetértés iskolázása.

Feladat:

Színek felismerése és párosítása.

Montessori eszközök a tapintáshoz

Letapogatható táblák:

Eszköz:

1. tábla: Egy fatábla, amely két négyzetre van felosztva. Az egyik négyzet simára lakkozott, a másik pedig érdes csiszolópapírral van bevonva.

2. tábla: Egy fatábla, amely tíz egyenlő sávra van felosztva. A sávok felváltva lakkozottak vagy csiszolópapírral bevontak.

3. tábla: Egy fatábla, amely öt különböző csiszolópapírral van bevonva, amelyek érdessége csíkonként csökken.

Cél: közvetlen: a tapintás fejlesztése, az érdes felületek minőségének felismerése

közvetett: a finommotorika fejlesztése, az íróujjak és a csukló edzése, előkészítés a csiszolópapír betűkre és számokra, az írásra

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

V/5. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK

Cél: A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek kifejlődése.

A gyermeki mozgásigény kielégítése, az alkalmazkodó-tájékozódó képesség és az akarat tulajdonságok kifejlődése.

A mozgás megszerettetése.

Összerendezett, fegyelmezett, nagy és kis mozgások kialakulása.

A 3-4 évesek szabad játékában, mozgásában és az irányított tevékenységében a nagymozgások elősegítése kapja a hangsúlyt. A tornatermi, csoportszobai, vagy az udvari foglalkozásokon a mászást, bújást, csúszást, egyensúlyozást a játékba építjük. Azokat a készségeket és képességeket kívánjuk kialakítani, amelyek majd a pontosabb mozgás elvégzését segítik elő.

Az irányított mozgás során fokozatosan alakítjuk a biztonságos együtt-mozgás szabályait. pl. egymásra figyelés, egymás kikerülése, ütközés nélkül. Megismerik a járás, a futás fogalmát, a menetirányt gyakorolják.

Járással és futással közben akadályokat kerülnek ki, fel- és lelépnek, ki- és belépnek alakzatokba, karikákba. (szerepes játékok)

Nagyon fontos a has- és törzsizomzat fejlesztése (csúszás, kúszás, mászás variációi során). A kézi szerek közül a labda a leghatékonyabb, mert a gömbfogása, tartása, a labdával történő sok játék fejleszti a gyerekek reakcióképességét, finom motorikáját, ügyességét. A fogó és futójátékok, egyszerű szabályjátékok megtanítják a gyermeket a játék követésére, a szabályok elfogadására, az együtt mozgás örömére.

A 4-5 évesek mozgása már koordináltabb, futásuk, járásuk biztos. A nagymozgások mellett az egyensúlyérzék fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk. Sok olyan játékot játszanak, melyben szükség van a szem- kéz-láb összehangolt működésére. Ilyen, pl. az ugróiskola, a kötéljátékok, labdajátékok. Az irányváltásokkal, tempóváltásokkal, az akadályok kikerülésével bővülnek a mozgásformák. A mezítláb végzett gyakorlatok még jobban fejlesztik a láb izmait és a lábboltozatot, hossz tengely körüli forgás.

Az ugrások (fel-, le-, mély- és távolugrás), a dobások, a gurulóátfordulás, a különböző testhelyzetek gazdagítják a gyerekek gyakorlatait. Egyre több fogó, futó és ügyességi játékkal ismertetjük meg a gyermekeket. A szabályok bonyolultabbak lesznek.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása egyre összetettebb, járásuk, futásuk ritmikusabb lesz. A futójátékokban megjelennek a sor- és váltóversenyek. Gyakorolják a magas- és mélyugrást, valamint a távolugrást is. A labdagyakorlatok labdavezetéssel és különböző dobásokkal bővülnek.

A gyerekek képesek több mozzanatból álló gyakorlatsorokat is elvégezni.

Alkalmazkodnak egymáshoz a páros feladatokban. Szívesen függenek, lengenek a bordásfalon, gyűrűhintán, kötélén. Megértik a bonyolultabb szabályokat, jobban viselik a kisebb kudarcokat.

Mozgás a vegyes életkorú csoportokban

- vegyes csoport az óvónőtől fokozottabb figyelmet és felkészülést igényel, ezért tanulmányozzuk mindhárom korosztály életkori sajátosságait, testi képességeit

- alkalmazzuk a differenciált feladatadást, egyéni bánásmódot
- összehangoljuk a kisebbek és a nagyobbak mozgásigényét, hogy biztonságosan és balesetmentesen mozogjanak együtt, ösztönözzük a gyerekeket figyeljenek egymásra és vigyázzanak a kisebbekre, társaikra.

A rendszeres, játékos mozgás, az edzés kondicionálás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához, az egészség megőrzéséhez, felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

Különböző szervezeti formák kialakítása

Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden nap minden gyermek számára biztosítunk spontán vagy szervezett formában mozgási lehetőségeket.

Kétféle szervezett testnevelési foglalkozást tartunk:

Mindennapos testnevelés, amely a napirend része, mindennap, minden gyermeknek.

Naponta 10-15 perces frissítő mozgás, ha lehet az udvaron. Anyagát a mozgásos játékok adják, s ezért az örömmel végzett játék meghozza a kedvét a mozgáshoz félénk, zárkózott gyermeknek is. Különösen nagy figyelmet fordítunk a tervezésre, szervezésre, biztonságra.

A testnevelés foglalkozás tervezésénél mindig a csoport fejlettségei szintjéből indulunk ki.

A társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.

Feladatunk a gyermeki szervezet arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása, a nagy mozgásigény kialakítása.

A foglalkozásokon a részvétel kötelező, de nem kényszerítő.

A testgyakorlatok tudatos alkalmazásával fejlesszük a motoros képességeket és a mozgáskészségeket.

A személyiség sokoldalú képzésével fejlesszük a mozgásműveltséget. A különböző nehézségű differenciált feladatok elősegítik, hogy minden gyerek megtalálja a képességeinek megfelelő feladatvégzést.

A foglalkozásokat heti egy alkalommal az udvaron, vagy a tornateremben tartjuk. Kihasználjuk az adott lehetőségeket, padokat, mászókákat, lépcsőt, csúszdát, kötélmászókat, homokozót, egyensúlyozót, függeszkedő fajtékokat.

A teremben változatos eszközkészletet használunk, hogy ügyesedjen a gyermekek finommotorikája, a nagymozgásokon kívül.

- kendő, babzsák, karika, körkötél, bot, többféle méretű labda, mászó fal, bordásfal, stb. áll a gyermekek rendelkezésére-.

A szervezett mozgás csak egy részét jelenti a gyermekek mozgásfejlesztésének.

A rendszeres futás, nagyobb távú kirándulások, télen a havas játékok, a szabad udvari játékok, játszótéri újdonságok segítik a gyerekeket fejlődésük során az edzettségük elérésében.

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgás tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermek életkori fejlettségi szintjéhez, ill. önmaghoz a gyermekhez igazítjuk.

A testnevelés foglalkozás és a mozgásos játékok során is ügyelünk nevelési elveinkre, tiszteletben tartjuk a gyermekek adottságait és teljesítményeit, mindig a saját eredményeikhez mérjük őket.

Nagy gondot fordítunk a testtartási hibák megelőzésére és javítására.

A foglalkozások hangulatának megteremtése az óvónő feladata. Alapja a pergő, minimális várakozási időt tartalmazó, változatos anyagú és eszközű játékos foglalkozás összeállítása.

Alkalmanként elfogadjuk a gyermek ötleteit, kezdeményezéseit, teljesítjük kívánságait. (pl. kedvenc játékok játszsása)

Testséma fejlesztés, testfogalom alakításához

A testrészek ismerete a test és testrészek funkcióinak ismerete szükséges. Itt nagy hangsúlyt kap a pontos nyelvi megfogalmazás az óvónő részéről.

Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas mozgásokat a szervezett foglalkozásokon sajátítják el a gyerekek. (fej, törzs, karok, ujjak, lábak, lábujjak)

A test személyi zónájának alakításához

- az oldaliság tanítása (jobb-bal)
- a test elülső és hátulsó részeinek megismertetése
- a test függőleges zónájának érzékeltetése tartozik.

Szem-kéz koordinációfejlesztés

Szem-láb koordinációfejlesztés – labda, karika, kugli, ugróiskola

Értelmi képességek és a szociális képesség fejlesztése a mozgásfejlesztésen keresztül

Az életkori sajátosságok ismeretében a mozgásfejlesztésen keresztül az értelmi fejlődést is segítjük.

A mozgáskultúra fejlődése mellett fejlődik a gyermek térben való tájékozódása, helyzet felismerése, döntési és alkalmazkodó képessége, egymásra figyelése, valamint alakulnak a személyiség akarat tulajdonságai is. Kialakul az együttműködési képesség és az egészséges versenyszellem, segítőkészség, önfegyelem, szabálytudat kitartás, önbizalom, pozitív hozzáállás.

Fejlődnek, gazdagodnak a gyerekek közötti kommunikációs kapcsolatok.

A mozgásfejlesztés hatalmas nyelvi anyagot is feltételez. Az átélt mozgás és annak megfogalmazása erős késztetést jelent a gyermeknek az élményei elmondására.

Az óvodapedagógus feladatai

- A 3-6 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok és a légző-, keringés-, csont-, és izomrendszer teljesítőképességét növelő, illetve a nagymozgásokat, és az egyensúlyérzéklet párhuzamosan fejlesztő gyakorlatok összeállítása.
- Az egészséges életvitel kialakítása rendszeres mozgással.
- A különböző szervezeti formák megteremtése, különös tekintettel a szabad levegőn való foglalkoztatásra. A mozgásfejlődést elősegítő pedagógiai eljárások biztosítása.
- A testfogalom alakítása, az egyes testrészek fejlesztése, testséma fejlesztés, a szem – kéz, illetve szem – láb koordináció fejlesztése, a test személyi zónájának alakítása.
- Az értelmi képességek és a szociális képesség fejlesztése a mozgásfejlesztésen keresztül.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást.
- Szívesen, bátran, biztonságosan és összerendezetten tudnak futni, járni, ugrani, dobni, egyensúlyozni, labdát vezetni, térérzékelésük biztos.
- állóképességük, fizikai teherbírásuk jó

- az ügyességi és szabályjátékok szabályait betartják, kialakul bennük az egészséges versenyszellem, figyelnek társaikra
- önfegyelmük megerősödik.

V/6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.

Kozmikus nevelés

Cél: A környezetet ismerő, szerető és védő gyermekek nevelése.

Szoros érzelmi kötődés kialakítása a gyermek és az őt körülvevő környezet között.

A környezeti problémák iránti érzékenység felkeltése. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Fejlődjön a természeti-, társadalmi környezet és önmaguk megismerése által személyiségük. Alakuljon reális világképük, az ember és környezet, az ember és természet egymásrataltságának megéreztetésével. Lehetőséget adunk szűkebb és tágabb környezet megismerésére, a természeti és társadalmi környezet tapasztalás útján való felfedezésére, a pozitív érzelmi viszony kialakítására.

Tapasztalják és tanulják meg a külső és belső környezettel való harmonikus együttélést, használják fel a természet adta kincseket környezetük alakítására, de tartsák tiszteltben az élő és élettelen természetet, megalapozva ezzel a környezettudatos gondolkodást.

A gyermekkorai sajátosságok figyelembevételével a fokozatosság elvét betartva, a világról szerzett ismeretek és megtapasztalások a környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakulása alapját képezi a későbbi ökológiai szemléletnek.

A gyermekek az óvodába lépést követően először ismerkedjenek meg az óvodával, új társaikkal és az ott dolgozó felnőttekkel. Biztonságérzetük kialakulása után fokozatosan fedezzék fel közvetlen környezetük, az óvoda, a csoportszoba és az udvar világát, majd kicsit tágabb környezetüket, lakóhelyüket.

Óvodai életük folyamán figyeljék meg az évszakok változásait, szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit, az állatokat és életmódjukat, gondozásukat. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenységei között.

A természetben választunk egy olyan állandó helyet, amely a folyamatos megfigyelések, vizsgálódások színhelyéül szolgál.

A csoportszobákban is kialakítunk egy „természetsarkot”, ami a természetből szerzett ismeretek és kincsek gyűjtőhelye. Így lehetőség van arra, hogy a gyerekek kísérleteket végezzenek, természettel kapcsolatos könyvekből ismereteket gyűjthessenek és felidézhesék, újraélhessék a korábbi élményeket. A gyűjtött termések, magvak és egyéb kincsek adják a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségét is. Nem gyűjtjük, és nem pusztítjuk a növényeket, állatokat, csak azt vesszük el a természetből, amivel nem okozunk kárt.

Folyamatosan gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, stb., az összegyűjtött természetes anyagokat használják fel a játékukban, a csoportszoba díszítésében, barkácsolásban, matematikai tapasztalatok szerzésében / halmazok képzése, hasonlóság, különbözőség, szétválogatás, sorba rendezés, szín, forma, mennyiség, összemérése /.

Alkalmanként végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatást, esetleg készítsenek albumot az évszakokról gyűjtött képekből.

Kirándulások alkalmával gyakorolják a közlekedés szabályait, legyen ismeretük a szárazföld, vízi és légi közlekedésről. Ismerjék meg a személy és teherszállító járműveket.

Biztosítsunk lehetőséget az óvoda környezetében élő háziállatok (kutya, macska), kedvtelésből tartott állatok (tengeri malac, teknős, hörcsög, stb.) megfigyelésére.

Az ÖKO napok alkalmával, változatos programokkal mélyítjük a gyermekek ismereteit.

Tanévenként két nagyobb kirándulást tervezünk / külön busszal /, időpontját, helyét a csoportok maguk határozzák meg. Ezek célja, hogy a gyermekek megfigyeléseket tehessenek a természetben, a különböző évszakonkénti változásokról. Megbeszéljük és alkalmazzuk a helyes viselkedés szabályait, olyan magatartásformákat alakítunk ki, amely az élő és élettelen környezettel való együttélést megalapozzák.

Az élmények feldolgozása különböző módon és különböző eszközökkel történik

Évente két alkalommal kertszépítő napokat szervezünk, amikor a szülők bevonásával szépítjük udvarunkat, a virágos kerteket. Ekkor kiemelt lehetőség nyílik a gyermekek számára is, hogy megismerhessék a kerti szerszámok használatát és a kertben végzendő munkákat. Ez is erősíti környezetvédő szemléletük kialakulását.

„Madárbarát kert „lévén kiemelt gondot fordítunk a hozzánk látogató madarak megfigyelésére, gondozására /itatóhely létesítése, etetők, odúk kihelyezése–eledellel való folyamatos feltöltése, karbantartása, stb.

Az óvodapedagógus feladatai

- Alkalmat biztosítani a természet legfontosabb jelenségeinek megfigyelésére, tapasztalatok gyűjtésére, tevékenykedtetésre. (Lehetőség sétákra, kirándulásokra, állat-, növénygondozásra.)
- A gyermekek közvetlen környezetében biztosítani a lehetőséget az esztétikum, hangok, színek, formák, illatok érzékelésére, az élet ritmikusságának követésére, megfigyelésére.
- Példamutatás a természet tiszteletére, védelmére. (Környezetvédelmi elemek bevezetése)
- Matematikai tartalmú tapasztalatok biztosítása, azok tevékeny alkalmazása.
- A különböző embertípusok, életük, kultúrájuk megismertetése.
- Elősegíteni a gyermekeket az önálló véleményalkotás, döntési képesség kialakulásában, fejlődésében.
- A meglévő tapasztalatok, ismeretek bővítése.
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazása.
- Összefüggések keresése.
- Ok, okozati viszonyok megláttatása.
- Kommunikációs készségek fejlesztése.

A feladatok megvalósításához szükséges környezetvédelmi elemek, hagyományok, természeti ünnepek.

- Madárvédelem (madáretetés, itatás, madarak életének megfigyelése)
- Kertszépítő hétvégék
- „Tiszta, virágos óvoda” programban való részvétel
- Természeti ünnepek megtartása:
- Víz világnapja, Föld világnapja, Madarak és fák napja, Állatok világnapja
- Öko-hét megszervezése
- Felvilágosító előadások megszervezése külsős szakemberek segítségével.

A külső világ tevékeny megismerésére, a kozmikus nevelés feladatainak megvalósításához szükséges témakörök, tevékenységi keretek:

Állatok

- az állatok szükségletei
- növény-állat elkülönítés
- gerincesek
- gerinctelenek
- állattörténetes kártyák
- fejlődéskörök (pete, lárv, báb, kifejlett rovar)
- háziállatok
- erdőn élő állatok

Növények

- növényi szükségletek
- növényélettan
- a növény részei
- növények csíráztatása
- növények nevelése, mindennapi tapasztalatok

Kísérletek

- az anyagok halmazállapota
- nagyítás
- mágnesesség
- úszás
- árnyjáték
- légnyomás
- oldódás, keveredés

Csillagászat

- világegyetem keletkezése
- a naprendszer bolygói
- Földtörténet

Földrajz

- szárazföldek –vizek
- kontinensek –óceánok
- állatvilág
- növényvilág
- természetvédelem
- országok fogalma
- a Föld emberei
- Európa, Magyarország
- időjárás, naptár, évszakok, óra

Közlekedés

- a gyalogos közlekedés szabályai
- járművek megfigyelése

- szárazföldi-légi-vízi-rendszerezés

Felnőttek

- a felnőttek munkája
- az óvoda dolgozóinak munkája
- a gyermekek szüleinek munkája
- szülők foglalkozása

Család

- a családtagok neve, a család otthona, lakcím
- ki mit csinál otthon?
- családi munkamegosztás
- idősebb és fiatalabb családtagok
- az ember életútja
- az emberi szükségletek

Testünk

- a test részei
- végtagok és funkciójuk
- érzékszervek
- testünk ápolása
- az egészséges életmód fontossága

A környezet téri – formai – mennyiségi megismerése

A matematikai tartalmú tevékenység fegyelmezett gondolkodásra, ötletes megoldások keresésére nevel. A gyermekek az Őket körülvevő valóságos világ összefüggéseit ismerik meg. Az óvodai életben a matematikai tartalom mindent átfog, és állandóan jelen van.

Játékokban: építőelemek nagysága, formája, számossága,

Mese-versben: a mese szereplőinek száma, tulajdonságai

Ábrázolásban: az eszközök mennyisége, formája, nagysága, téri irányok, névutók

Munkajellegű tevékenységeknél: terítés - számlálás, oldaliság, csoportszoba átrendezése, téri tájékozódás stb.

Matematikai tartalmú ismeretek átadása:

Névutók használata: térben és síkban

Tapasztalatok szerzése a rövid – hosszú, keskeny – széles, ugyan olyan, kicsi – nagy.

Testek és síkmértani formák felismerése, megkülönböztetése.

Mennyiségek létrehozása, összehasonlítása, relációk, becslések gyakorlása.

Párok, ellentétpárok keresése

Tárgyak, személyek osztályozása megadott szempontok szerint.

Síkbeli alkotások – mozaikok, képkirakás.

Montessori matematikai gondolkodást fejlesztő eszközei

A matematikai gondolkodás fejlesztésében nagy szerepe van a tapasztalatnak. Montessori eszközei nagyon megkönnyítik a matematikai fogalmak kialakítását. Figyelemre méltó gondossággal dolgozza ki a számfogalmak kialakulását és a tízes számrendszer megértését.

Számtani rudak

Cél: mennyiségek felismerése, számjegyek és mennyiségek egyeztetése

Dörzspapír számok

Cél: számszimbólumok megismerése, a számok nevének és szimbólumának összekapcsolása, előgyakorlatok a számjegyek írásához

Orsódoboz

Cél: mennyiségfogalom megszilárdítása, a nulla megtapasztaltatása, jelentésének megismerése, annak megtapasztaltatása, hogy a mennyiség elemek számosságából jön létre

Számjegyek és korongok

Cél: a mennyiségek és számszimbólumok egymáshoz rendelése 1-10-ig.
A páros és páratlan szám fogalmának előkészítése.

Gyöngykígyó

Cél: tájékozódás a tízes számrendszerben.

Sequin táblák

Cél: mennyiségek és számszimbólumok összekötése 11-19-ig és 11-99-ig
A számfogalom kialakítása

Összeadás tábla

Cél: összeadás számlálással, pótlás és bontás értelmezése.
A tízes számrendszerben való tájékozódás elmélyítése.

Matematikai társasjátékok

Az élethelyzetek, az élmények kínálják az alkalmat e tennivalókra. A csoport életében a napirenden belül bármikor beépíthetők akár az óvónők, akár a gyermek kezdeményezésére.

Lehetőséget adunk a gyermekek többoldalú megtapasztalásra, érzékelésre.

Az óvodás kor végére a gyermekek fokról – fokra magasabb fejlettségi szintere kerülnek, amely optimális kiinduló pontja az iskolakezdésnek

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Alapvető ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, családjukról, környezetükről (név, lakcím, szüleik foglalkozása)
- Ismerik az évszakokat, napszakokat ezek fő jellemzőit.
- Ismernek háziállatokat, madarakat, bogarakat, vadon élő állatokat
- Maguk is gondoznak növényeket, állatokat.
- Alapszínten képesek az osztályozó tevékenységekre.

- Képesek a folyamatosság megfigyelésére, a különbségek észrevételére
- Gazdagodik ökológiai szemléletük azzal, hogy a természetben mindenre szükség van, nincs káros és hasznos.
- Kialakulnak a környezetbarát szokások alapjai.
- Fejlődik empátiájuk és együttműködő készségük.
- Tudják a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Összehasonlítanak különböző tárgyakat mennyiség, szín, forma, nagyság szerint
- Tudnak térben tájékozódni, tudják követni az irányokat, használják a névutókat
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat
- Kialakult szám-és mennyiségfogalma
- A tárgyakat legalább 10-ig meg tudják számolni, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Felismeri az elemi összefüggéseket
- Kialakul a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédstílusuk.
- Önálló véleményalkotási képességgel rendelkeznek a kortársi kapcsolatokban és a környezet alakításában.

V/7 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A tevékenység célja:

Olyan készségek beindítása, melyek pozitívan befolyásolják a közösségi kapcsolatokat, ráérezhetnek a kötelességteljesítés fontosságára természetesen úgy, hogy örömmük teljék benne.

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor, fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktusteremtő képességét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.

Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Az addig vezető út pontos szabályait be kell tartani az eredmény érdekében, nem lehet abbahagyni félúton, mert akkor nem jön létre a produktum.

Az óvodapedagógus feladatai:

A közös tevékenységek, munka során a társas kapcsolatok fejlesztése, és a csoportra jellemző erkölcsi szabályok, normák kialakítása.

A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége.

Gyermei munkaformák:

Az óvodáskorú gyermeknél nagy jelentősége van az önkiszolgálásnak, melyet nem is munkaként él meg, de önbizalmát, önállóságát segíti az ön maga körül elvégzett munka jellegű tevékenység. A gyermek a felnőttet figyelve, utánózva tanul meg különböző tevékenységeket elvégezni. Először utánóz, majd egyre inkább önállósodva ügyesen, szívesen végzi a feladatokat.

Legjobban a naposi munka fejleszti a gyermekek közösségi kapcsolatát, de mindig figyelünk arra, hogy a gyermekre bízott munkához a munkafolyamat fogásai már közel készségszinten legyenek.

Alkalomszerű, ismétlődő munka a játékok helyrerakása. A tevékenységekhez használt eszközök helyzetétele biztonságot, helyismeretet jelent a gyermekeknek.

Óvodánkban az az elv érvényesül, hogy a gyermekek minél több teendőt önállóan végezzenek el. Olyan feladat is adódhat a mindennapok során, amelyet nehéz elsajátítani, ezért sok Montessori eszközt használunk, melyekkel a gyermekek játék közben szerezhetik meg ezeket a képességeket.

A mindennapi élet tevékenységeinek gyakorlása pontosságra, figyelemre, koncentrációra, rendszeretetre nevel. Ügyesíti a kezüket, megtanulnak odafigyelni egymásra, kívánni egymást. Az öltözködés mozzanatait, a mozdulatok elsajátítását segítik elő a „keretek”. csak öltözködés közben lehet megtanulni.

A közösségért, a környezet szépítéséért végzett munka lehetőségeit is biztosítjuk óvodásaink számára.

A gyermekek közreműködnek az élősarok gondozásában, növényeket ültetnek, segítenek az udvar tisztántartásában. Gereblyézés, söprés, az udvari játékok elrakása is munka, de élvezetes tevékenység a gyermekek számára.

Az alkalomszerű munkákat mindig önálló vállalkozás alapján végzik. Soha nem alkalmazunk kényszerítő eljárásokat.. A nagyobbak rendszeresen segítenek a kicsik körüli teendőkben, de ez sem lehet kényszer.

A gyerekek megtapasztalják a másiktól végzett tevékenység fontosságát, önmaguk erejét. Növekszik önbizalmuk. Az így nevelt gyermek boldog, figyelmes, kiegyensúlyozott lesz a rábízott, illetve önként vállalt munkában.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket és alkalmi jellegű megbízatásokat.
- Kitartóak, önállóak, céltudatosak.
- A naposok a közösség érdekében dolgoznak.
- Segítenek a teremrendezésben, játék elrakásban, vigyáznak az óvoda tisztaságára.
- Az évszaknak megfelelően részt vesznek az udvar rendben tartásában, az élősarok gazdagításában.
- A környezetük növényzetét, állatait óvják, gondozzák.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök használatát.
- Munkasortrendet tanulnak.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek, társaiknak.

Montessori eszközök a mindennapi élet gyakorlati teendőihez:

A mindennapi élet gyakorlataihoz a környezet ápolásán kívül a gyermekek ápolásával kapcsolatos teendők is hozzátartoznak: öltözködés, vetkőzés, fogmosás, kézmosás, ruhák, ágyneműk összehajtogatása, étkezés, stb.

Tálcás játékok, magok kanalizása, csipegetése, öntögetése, víz öntése.

Cél: önállóság és függetlenség, pontosság és koncentráció kialakulása, a mozgáskoordináció fejlődése.

Keretek: gombolós, cipzáros, masnikötős, fűzős.

Cél: önállóság és függetlenség, pontosság és koncentráció kialakulása, a mozgáskoordináció fejlődése, a finom mozgások gyakorlása.

Az eszközök használatával praktikus fogásokat, technikákat sajátítanak el a gyerekek, így hamarabb függetleníthetik magukat a felnőttektől.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

VI/1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodapedagógusok igényességét az önmagukkal és környezetükkel szemben támasztott magas színvonalú követelményeket és az általuk közvetítendő legfontosabb értékeket pedagógiai programunk tükrözi. Elmondható, hogy nevelőtestületünk tagjai ismerik egymást, hiszen évek óta együtt dolgozó csapatot alkotunk, számítunk egymás munkájára, jóindulatára, segítőkészségére. A közös ünnepek, programok segítik az összefogást, az igényesség fenntartása, a közös cél érdekében a szakmai kompetencián túl nyitottság, az új iránti fogékonyság, és innovatív hajlam jellemzi az óvodapedagógusokat. Mind a pedagógiai nevelőmunkát, mind az óvoda szerkezetét a társadalom megváltozott igényeivel összhangban fokozatosan és folyamatosan alakítjuk a követett reformpedagógia törekvések szellemében.

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét, emberi értékeit.

Az **ideális óvodapedagógus** az alapvető humanista értékek hordozója, amelyhez megfelelő szakmai felkészültség társul, s ez mindennapi pedagógiai tevékenységében kifejeződik.

A nevelőtestület **közös értéknek** fogadja el a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását, az esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önművelési-önfejlesztési igényt.

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési terve.

Célunk a program megvalósítását segítő szakkvizsgák, további szakképesítések megszerzése (fejlesztőpedagógus, beszédfejlesztő, egyéb mentorok). A Magyar Óvodapedagógiai Egyesület, a Pedagógiai Szakmai és Szolgáltatók által meghirdetett szakmai programokon, előadásokon, továbbképzéseken, konferenciákon, országos szervezésű rendezvényeken való részvétel.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsá tétele, valamint az új kolleganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A pedagógiai asszisztensek szerepe az óvodai nevelésben

A pedagógiai asszisztensek minden esetben együttműködnek az óvodapedagógussal a nevelőmunka sikeres megvalósítása érdekében. Segítik a csoportos és egyéni munka megvalósítását, a korrekciós feladatok elvégzését. Egyénileg segítik a gyermekek fejlesztését, az előre megbeszélt módszerekkel és eszközökkel. A fejlesztésekre elkísérik a gyermekeket, amennyiben szükséges részvételükkel biztatják őket a sikeres feladatmegoldásban. Az átlagostól eltérő fejlődésű gyermek egyéni fejlesztését a szakemberek és az óvodapedagógusok támogatásával végzik. Közreműködnek a dokumentációk, a díszítések, a szabadidős tevékenységek és óvodai rendezvények sikeres lebonyolításában.

A dajka

A dajkai munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepkörük.

A dajka kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó- védő funkciójának teljesítése során;
- az óvoda vagyon- és állapotvédelmében;
- a névre szóló munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- minden olyan esetben, amikor felettesei- óvodavezető, óvodapedagógus munkaköréből adódó, „Egyéb rendelkezések” alatt feltüntetett feladatokkal bízzák meg;
- saját szak- és önképzésében;
- megszerzett szakmai ismeret-és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
- munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában;
- saját élményű tapasztalatainak átadásában;
- saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
- lelki egészségének védelmében;

A dajka segítő szerepkört tölt be:

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;

Az **alkalmazotti közösség** tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- ismerjék meg nevelési elveinket, csoportunk nevelési tervét, működjenek együtt az óvónőkkel.
- Aktívan vegyenek részt a csoport életében.
- Ismerjék meg csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésévek a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.
- Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

VI/2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi fejlesztéséhez pályázatok megírásával, eszközök készítésével járulunk hozzá. A Pedagógiai Programunk megvalósításához 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján (mellékletben).

VI/3. SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK

A csoport megszervezése

A csoportszervezés alapja a biológiai életkor, a nemek aránya.

A csoport létszáma a törvény előírásának megfelelően 20 fő.

Óvodánkban heterogén (vegyes életkorú) összetételű csoport működik.

A napirend kialakításának alapelvei:

- a gyermekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek a szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges időtartamot
- a tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat
- minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk
- a tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk
- az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerint időtartamról gondoskodunk, és megteremtjük a lehetőségét a folyamatos és közös étkezéseknek.

A napirend az időjárásnak, illetve a napi aktualitásnak megfelelően változhat.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirend folyamatos és rugalmas. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi kollégával.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző dokumentumok igazolják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott, helyi nevelési program alapján történhet.

Tevékenység	Jellemzői
Szabad játék	A gyermekek igényeinek megfelelően bármikor, bármilyen formában
Beszélgető kör	A reggeli időszakban, a gyermek csoport összehangolása, a nap beindítása céljából

Differenciált foglalkoztatás	A gyermekek érdeklődésének megfelelő, érzékenységi periódusuk figyelembevételével irányított foglalkoztatás A gyermekek egyéni fejlesztésére szánt idő 15 – 30 perc, az életkor, illetve a gyermek aktivitásától függően. Mivel a Montessori pedagógia intellektuális, manuális, és szenzoros fejlesztést együtt végez, érvényesül a komplett hatásrendszer.
Csendjáték	A délelőtti lezárása céljából szervezett, pihentető, egyensúly fejlesztő tevékenység
Levegőzés, szabad mozgás az udvaron, mindennapi testnevelés	Minden nap megjelenő, a nap bármely szakában beiktatható tevékenység A mindennapos testnevelés időpontját az óvónő illeszti a délelőtti napirendbe a folyamatos, illetve a közös reggelitől függően.
Étkezések	A gyerekek szükségleteinek megfelelő, egészséges, változatos / napi 4x/
Pihenő	A gyermekek szükségletének megfelelő módon beiktatott rendszeres tevékenység

Napirend

7:30 – 9:00	Játék, szabadtevékenység, reggeli, minden napos testnevelés
9.00 – 9.20	Reggeli
9:20 –10:30	Differenciált foglalkoztatás, szabad tevékenység, csendjáték
10:30–12:00	Levegőzés, közös foglalkozás, szabad tevékenység
12:00 –13:00	Ebéd, pihenőhöz készülődés, mese
13:00 –15:00	Pihenő
15:00 –17:30	Uzsonna, játék, szabadtevékenység

Hetirend

Testnevelés

Kötelező jellegű foglalkozás heti 3 alkalommal, 30-35 perc:

- 1 alkalommal fejlesztő torna – Kulcsár-módszeren, Dszit-en alapuló
- 1 alkalommal gyermekjoga
- 1 alkalommal intenzív óvodás torna

Anyanyelvi nevelés

Ének, zene

Rajz, mintázás, kézimunka

Kozmikus nevelés

A gyermekek napi érdeklődésének megfelelően folyamatosan történnek a kezdeményezések a hét bármely napján, mikro-csoportos formában.

VI/4. TERVEZÉS

A sikeres óvodai nevelőmunkánk megteremtésének fontos feltétele **a gyermekek** minél több irányú, alapos **ismerete**.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, **írással dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége**. Az együtt dolgozó kollégák a csoportjukba járó gyermekek fejlődését, fejlődésének vonulatát folyamatosan figyelemmel kísérik. Ennek dokumentálási módja **nevelőtestületi konszenzus** szerint történik. A gyermekek fejlődésének

nyomon követése **megfigyelésükön alapszik**, mely **elsősorban a játékokon**, de természetesen egész óvodai életükön keresztül valósul meg. Az óvodapedagógusok megfigyeléseiket részben a csoportnaplóba, részben pedig a gyermekek egyéni fejlődési lapjára rögzítik.

A gyermekek aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról **korrekt módon tájékoztatjuk a szülőket**.

Az átlagtól valamilyen irányban **eltérő fejlődést mutató gyermekek** esetében célzott odafigyelésre van szükség. Ezen esetekben a szülőkkel egyetértésben, a szakemberek útmutatásait figyelembe véve, mindenkor az adott gyermek fejlődéséhez igazítjuk nevelési eljárásainkat.

Csoportnapló

Tartalmazza:

- a 3-6 éves korosztály számára válogatott éves tervet minden fejlesztési területre kidolgozva.
- A negyedéves nevelési tervet, melyet a négy évszakhoz kapcsolódnak.
- A hetekre lebontott fejlesztési tervet „Témahét”

A határidőre tervezésért minden óvodapedagógus felelős.

Személyiséglap

- anamnézis
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése minden területre kiterjesztve.
- az év folyamán kétszer kitöltve.

A fejlődés általános jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

testi-, lelki-, szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek, érzékelése, észlelése, differenciálódik.

Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének a vizuális és akusztikus differenciálódásnak, a térbeli eligazodási képességnek és a finommotorika kialakulásának.

A gyermek alkalmazza az önkéntelen bevézés és felidézés képességét, megjelenik az akaratlagos emlékezet, figyelem. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően kommunikál, beszél, kifejezi érzelmeit, életkorának megfelelő tempóban és hangsúlyt használva, minden szófajt használ beszédében.
- tisztán ejti a hangzókat, végig tudja hallgatni mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről tudja, nevét, lakcímét, szüleit, foglalkozását.
- Betartja és alkalmazza az életkörülményekhez tartozó szabályokat, ismeri a környezetében lévő növényeket, állatokat a viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Kialakul bennük a befogadás, együttműködés, kooperációs képesség. Képes a kapcsolatteremtésre a felnőttel és a társaival szemben.
- A szociálisan érett gyermek
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit
- kitartása, munkatempója, önállósága, önfenntartásának erősödése jellemzi

Az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos speciális szakemberek segítségével végzett korrekció, befogadás a megfelelő pedagógiai attitűd.

Minden gyermek fejlesztése, önmagához képest valósulhat meg.

VII. GYERMEKVÉDELEM

Gyermekvédelmi tevékenységünket a Gyermek- és ifjúságvédelmi törvény (Gyt) módosítása 17. §-ában határozza meg. A gyermek- és ifjúságvédelem kötelezettségeit 20/2012 EMMI rendelet fogalmazza meg.

Célunk:

Az intézmény esélyegyenlőségi programjának megfelelően

- az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése.
- a prevenció,
- a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- szükség szerint segítségnyújtás,
- együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Elveink:

Mindenek előtt tiszteletben tartjuk a családot, a családi nevelést a rászoruló körében.

Minden gyermeket érintő döntésben „a gyerek mindenek felett álló érdekeit” vesszük figyelembe, azt más érdekek nem előzhetik meg.

A gyermekek jogait minden megkülönböztetés nélkül biztosítjuk: fajra, nemre, vallásra, származásra való tekintet nélkül.

A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti.

A gyermekről adatokat kiadni, (szülői tájékoztatás mellett) csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet,

A gyerekeknek joga van, hogy derűs, szeretetteljes légkörben, biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjen.

Gyermekvédelmi feladatok megfogalmazása

A gyermekvédelmi törvény ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezményének és a közoktatási törvényben foglaltak ismeretei alapján, az óvodai gyermekvédelmi munka az alábbi feladatokat tartalmazza.

Óvodánkban a megelőzés kap kiemelt szerepet.

A gyermekvédelem felvállalja, hogy

- segíti a családi nevelést, megismerteti és elfogadtatja a helyes szokásokat, normákat, melyeket a mindenkori társadalom önmaga számára megfogalmaz.
- szükség szerint segítséget nyújt a szülőknek ahhoz, hogy a törvényben meghatározott kötelezettségeinek eleget tegyenek.
- az óvodapedagógusok jelzései alapján, az óvoda vezetőjével egyeztetve az anyagilag hátrányos helyzetű családok részére étkezési hozzájárulás, rendszeres vagy rendkívüli segély igénylésében segítséget nyújt.

A gyermekvédelem minden óvónő feladata, mert csak folyamatos pedagógiai megfigyelés alapján lehet, illetve kell kiszűrni a testi, lelki, szociálisan sérült, hátrányos helyzetű gyermeket.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

1. szint:

Az óvodapedagógusok szintje, ahol az óvónőknek elsőként adódik alkalmuk a gyermekek és a szülők jelzéseinek fogadására.

A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet felfedezése.

Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő differenciált és egyéni fejlesztésre.

Az óvodapedagógusok feladatai:

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és járását.

Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő – óvó intézkedésre javaslatot tesz.

A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket és okokat felismeri, és szükség esetén szakember segítségét kéri.

A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja / a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít /.

A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolat kialakítása.

2. szint:

Gyermekvédelmi felelős szintje

Ahol a pedagógusoktól beérkező információk gyűjtése zajlik. A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a tanácsadásra (szociális támogatás, étkezési támogatás...) a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé a kapcsolattartásra a családsegítő szolgálat felé.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.

Az étkezési kedvezmények dokumentációinak folyamatos vezetése és karbantartása.

Szükség szerint családlátogatások végzése az óvónővel.

A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések.

Segélykérő lapok kitöltéséhez segítségadás, javaslatok készítése az óvónővel együtt.

A családsegítő faliújságon a szülők folyamatos tájékoztatása az őket érintő témákban.

Hospitálások, tapasztalatcserék végzése a csoportokban szükség szerint.

Folyamatos kapcsolattartás a családsegítővel.

Gyermekvédelmi munkaközösségben történő részvétel.

Félévente beszámoló készítése az óvónők és az óvodavezető felé.

Kapcsolatfelvétel- kapcsolattartás a :

- Nevelési Tanácsadóval
- Gyermekjóléti Szolgálat családsegítőjével
- Óbudai családi Tanácsadó szociális segítő
- Fenntartó szociális ügyekkel foglalkozó kolleganővel

3. szint:

Óvodavezető szintje

Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.

A gyermekek érdekeinek érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.

Akinek feladata felvenni a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

Az óvodavezető feladatai:

A gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt / gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.

Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.

Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

Speciális gyermekvédelmi feladatok

- Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesítjük a Gyermekjóléti Szolgálatot.
- A szülők kérelmére, vagy beleegyezésével javaslat a gyermek átmeneti gondozásába vételéről. Jelzés a gyámhatóság felé, súlyos veszélyeztetettség esetén.

Gyermekvédelem tevékenységi formái, módszerei, eszközei

- egyéni bánásmód, szorongások oldása,
- többszöri családlátogatás, nevelési segítség, tanácsadás,
- szülők figyelmének felhívása a gyermek fejlődésének sajátosságaira,
- fejlesztő, felzárkóztató óvodai programok szervezése,
- a gyermek Nevelési Tanácsadóba irányítása,
- javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére,
- gyermek ideggondozói és gyermek pszichiátriai vizsgálatra,
- rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra javaslat,
- indokolt esetben természetbeni juttatás kezdeményezése,
- javaslat családi napközi, házi gyermekfelügyelet,
- a szülők kérelmére, vagy beleegyezésével javaslat a gyermek átmeneti gondozására.

A gyermekvédelem ellenőrzési, értékelési rendje

A gyermekvédelmi felelős

- minden tanév kezdetén, szeptember, október hónapokban, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok segítségével felméri a gyermekek helyzetét, gyermekvédelmi szempontból.
- minden nevelési év elején munkatervet készít.
- Nevelési év végén írásos beszámolót, értékelést ad az elvégzett munkáról, a munka hatékonyságáról az óvodavezető felé.
- nevelői értekezleteken tájékoztatja a kollégákat.

- Kapcsolatot tart– szükség esetén – a Családsegítő Központtal, Nevelési Tanácsadóval, Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Környezettanulmányt végez, a tapasztalatokat írásban rögzíti.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek fejlődését, előrehaladását.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

AZ ÓVODA BELSŐ KAPCSOLATAI

Gyermek és gyermek

Az óvodánkon belüli belső kapcsolatoknak nagy jelentőséget tulajdonítunk, mert a **közösségben a gyermekek elemi szinten megtapasztalják a különféle viszonyokat, kapcsolatrendszerüket**. Ebben elsősorban az óvónőnek van meghatározó szerepe, mert személyiségével közvetlenebbül hat a gyermekcsoportra, illetve serkentője a gyermekek egyéni fejlődésének, miközben maga is a közösség tagja. Általa lesz a gyermek a csoportnak nem névtelen, hanem egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagja.

Ennek érdekében törekszünk arra is, hogy óvodánk összes dolgozója **azonos pedagógiai nézeteket** valljon, hogy a gyermekek iránt támasztott elvárások, a velük való bánásmód **azonos elvek** szerint valósuljon meg.

A kapcsolattartási formákat a nevelési feladatoknak és céloknak alárendelve kezdeményezzük, tervezzük és szervezzük.

Kapcsolattartási formák gyermekcsoportok között, gyermekcsoportokon belül:

- közös kirándulások – változatos természetes környezetek felkeresése;
- színház-, bábszínház-látogatások, életkornak megfelelő műsorok megtekintése;
- a vizuális nevelés fontos területként múzeumlátogatások;
- közös ünnepélyek, megemlékezések;
- gyermeknap,
- madarak, fák hetének megünneplése;
- víz napja, Föld napja – játékos feladatok az udvaron;
- Karácsonyváró ünnepség.

Csoport hagyományokká válnak:

- születésnapok megünneplése
- ünnepélyek alkalmával teremdíszítés,
- anyák napján az édesanyák és a nagymamák megvendégelése
- rajzkiállítások rendezése, gyermekmunkák kiállítása
- apák napján az édesapák megvendégelése és izgalmas feladatokba hívása

Elvünk, hogy az intézményünkben dolgozó minden olyan felnőtt, aki kapcsolatba kerül a gyermekekkel, egységes nevelési szemléletünket közvetítse.

Család és óvoda kapcsolatában óvodapedagógiai szemléletünk egyik sarkalatos, meghatározó pontjának tartjuk, hogy **az óvoda és a család hatékony, bizalommal teli, egymást megbecsülő, tisztelő, megértő és támogató partneri kapcsolatot építsen ki és tartson fenn.**

A kölcsönös kapcsolat vonatkozásában az óvodai nevelés országos alapprogramja szerint is:

- a gyermekek nevelésének döntő és meghatározó helye a család;
- az óvodai nevelés ennek kiegészítője óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő alapfunkcióival.

A gyermekek érdekében végzett nevelőmunkát az óvodapedagógusok és a szülők kapcsolatában a kölcsönös bizalomra alapozzuk.

Mind a család, mind az óvoda részéről lényegesnek tartjuk, hogy a közös nevelőmunkát az őszinteség, a nyíltság, a segítőkészség, a kulturáltság hassa át. Ebben a viszonyban az óvoda a kezdeményező, példamutató, közeledő fél.

A partneri viszony feltételei, feladatai:

- jogi alapja a közoktatási törvényben, Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában, illetve a Helyi Nevelési Program és a Szervezeti és Működési Szabályzatban biztosított;
- fontosnak tartjuk a partneri viszonyt kifejező kapcsolatrendszer és az ennek megfelelő stílus megalapozását;
- az eredményes együttműködés feltételének tartjuk, hogy az óvoda céljait a szülők megismerhessék (helyi program, házirend, alapítvány, csoportterv, SZMSZ).

Együttműködésünkben fontos még:

- a nyitottság az óvodai élet egészére,
- a gyermekek családi hátterének ismerete (élet- és szokásrend, értékrend, sajátosságok, nevelési eljárások), mely alapja a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásainak (intervenció),
- az empátia és tolerancia a gyermekek családjára iránt,
- a család tudatos befolyásolása – adott helyzetekben – a gyermek érdekét szem előtt tartva,
- a családok felelősségteljes segítése – szükség esetén olyan óvodai légkör kialakítása, mely pozitívan hat gyermekre, felnőtte egyaránt,
- annak elérése, hogy az óvodai nevelés alapértékei a szülő számára is értékek legyenek,
- a szülők rendszeres és korrekt tájékoztatása,
- családok véleményének rendszeres meghallgatása és igényelése, a párbeszéd lehetőségének folyamatos biztosítása,
- a családok jelentkező igényeinek pontosítása és teljesítésük mindaddig, amíg a gyermekek érdeke nem sérül,
- kiegészítő funkcióként vállaljuk fel az óvoda köré szerveződött közösségek összefogását, segítségét.

AZ ÓVODA KÜLSŐ KAPCSOLATAI

Kapcsolataink lehetőségeit a hivatalos kapcsolatrendszer és óvodánk székhelye határoolja be.

Óvoda-bölcsőde kapcsolat

Feladatunk, hogy környezetünkben a hozzánk közel eső bölcsődékkal ápoljuk a kapcsolatot.

Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a majdan hozzánk járó bölcsődés gyermekeket, mielőtt óvodába kerülnek, ezért meglátogatjuk őket az óvodába kerülésük előtt.

Óvoda-iskola kapcsolat

Közvetlen környezetünkben több iskolával szeretnénk tartani a kapcsolatot. A két intézménytípus közötti közvetlen, folyamatos szakmai kapcsolattartás érdekében kölcsönösen ismerkedünk egymás nevelési programjával.

Óvodánkban féltőn őrizzük a gyermekkor jogait, ezért nevelőtestületünk az iskolák felé tudatosan közvetíti azt a szemléletet, hogy gyermekeinket óvodai életünk három-négy év alatt alapvető szükségleteik kielégítésén keresztül, sokféle tevékenység biztosításával, a játék elsődlegességét szem előtt tartva juttatjuk a gyermekeket olyan készségek birtokába, mely alkalmassá teszi őket az iskolai élet megkezdésére.

Ennek érdekében kiemelt fontosságot tulajdonítunk a

- játéknak
- személyiség- és készségfejlesztésnek
- az ismeretek tágításának, rendszerezésének, a sokrétű tevékenykedésnek
- a testi fejlesztésnek
- a szociális, érzelmi érettségnek

Ily módon az iskolakezdés idejére beérnek a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók.

A kapcsolattartás érdekében fontosnak tartjuk a következőket:

- leendő iskolásainkkal iskolalátogatási programon vegyünk részt;
- az elsős tanítók ellátogassanak óvodánkba;
- évente meglátogassuk iskolájukban a volt óvodásainkat.

Kapcsolat a szakszolgálattal

A szakszolgálattal együttműködő, speciális kapcsolatrendszer kiépítését az a törekvésünk mozgatja, hogy közösen próbáljuk megszüntetni vagy csökkenteni a rész képesség-zavarral küzdő gyermekeink problémáját még az iskolába lépés előtt, az óvodai évek alatt.

A gyermek vizsgálata után a diagnózisról valamint a fejlesztése érdekében szükséges további teendőkről team-munka keretében ki-ki a maga szakterületén tegyen meg mindent a szakszolgálat szakembereivel együttműködve.

Egymás korrekt tájékoztatása, a tapasztalatok folyamatos megbeszélése az együttműködésünk alapja.

Nevelőmunkánkat segítő szakemberek:

- logopédus
- gyógypedagógus
- pszichológus
- orvos, védőnő

X. MELLÉKLETEK**X/1.A PROGRAM ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE**

A minőségpolitika megvalósítására irányuló minőségfejlesztési célokat, feladatokat beépítetjük dokumentumainkba.

A testület által elkészített és elfogadott programot a csoportban bevezetjük, hiszen Montessori pedagógiája határozza meg nevelő munkánkat. A személyi és tárgyi feltételek rendelkezésünkre állnak, de a fejlesztés továbbra is minden pedagógusnak kötelessége (továbbtanulás, eszközkészítés, pályázatok anyagi javak elnyerésére).

A nevelési évet a tanévnyitó értekezlettel indítjuk.

Összeállítjuk az éves munkatervet, mely négy ciklusból áll, az évszakokhoz kötődik, felöleli a csoportra vonatkozó szokás- és szabályrendszereket, tevékenységi terveket és eseménytervet. Tartalmazza a gyermekekről készült egyéni megfigyeléseket, a gyermekek képességszintjeit és a fejlesztési elképzeléseket.

A tanévben két alkalommal, félévkor és évvégén az óvodapedagógusok beszámolót készítenek munkájukról az óvodavezető részére.

Az intézményben használt írásos dokumentumok:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Gyöngyszem Óvoda Pedagógiai Programja
- Vezetői éves munkaterv
 - Határidő: nevelési évkezdés, szeptember
 - Felelős: óvodavezető
- Csoportnapló: nevelési és fejlesztési programok
 - Határidő: negyedévenként,
 - Felelős: óvodapedagógusok
- Féléves pedagógiai beszámoló
 - Határidő: félévenként
 - Felelős: óvodapedagógusok
- Mulasztási napló
 - Határidő: naponta
 - Felelős: óvodapedagógusok
- Személyiség lapok
 - Határidő: félévenként
 - Felelős: óvodapedagógusok
- Montessori eszközök használatával kapcsolatos felmérő lapok
 - Határidő: folyamatos
 - Felelős: óvodapedagógusok
- Veszélyeztetettséget felderítő lap
 - Határidő: folyamatos
 - Felelős: gyermekvédelmi felelős

A nevelési évet tanévzáró értekezlettel zárjuk, melynek keretében értékeljük a Program megvalósításának tapasztalatait.

Az óvodavezető feladata a program végrehajtásának átfogó ellenőrzése, értékelése.

A módszertani szabadság tiszteletben tartásával hangolja össze az óvoda élet- és napirendjét. Bizalomra, kölcsönös megbecsülésre és tiszteletre építse kapcsolatait az intézmény alkalmazottaival és a szülőkkel.

Az értékelés szempontjai

A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, a közösen megfogalmazott és elfogadott elvek számonkérése.

X/2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK

HELYISÉGEK

- Csoportszoba
- Egyéni fejlesztő szoba
- Tornaterem
- Játszóudvar
- Óvodavezetői iroda
- Gyermeköltöző
- Gyermekmosdó – WC
- Kiszolgáló helyiségek
- Melegítőkonyha, tálaló, mosogató
- Felnőtt mosdó
- Felnőtt WC

HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

• Csoportszoba eszközei, felszerelései:	gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
• egyéni fejlesztő szoba eszközei, felszerelései:	helyiségek száma szerint
• Játszóudvar eszközei, felszerelései:	gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
• Óvodavezetői iroda eszközei, felszerelései:	helyiségek száma szerint
• Gyermeköltöző eszközei, felszerelései:	gyermeklétszám szerint
• Gyermekmosdó eszközei, felszerelései:	gyermeklétszám szerint, helyiségek száma szerint

TISZTÁLKODÁSI és EGYÉB FELSZERELÉSEK

• Felnőttek eszközei, felszerelései:	adult létszám szerint, helyiségek száma szerint
• Gyermekek eszközei, felszerelései:	gyermeklétszám szerint, helyiségek száma szerint

A FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

• Felnőttek eszközei, felszerelései:	adult létszám szerint

A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK és EGYÉB ESZKÖZÖK

- Játékok, játékeszközök,
különféle játékformák eszközei: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Montessori didaktikai eszközök: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Mozgáskultúrát,
mozgásfejlődést segítő,
mozgásigényt kielégítő
eszközök: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Ének, zene, énekes játékok
eszközei: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Az anyanyelv fejlesztésének
a kommunikációs képességek
fejlesztésének eszközei: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Értelmi képességeket
és a kreativitást fejlesztő
anyagok, eszközök: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Ábrázoló tevékenységet
fejlesztő anyagok, eszközök: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- A természeti-emberi-tárgyi
környezet megismerését elősegítő
eszközök, anyagok: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- Munka jellegű tevékenységek
eszközei: gyermekcsoportonként, gyermeklétszám szerint
- A nevelőmunkát segítő
egyéb eszközök: gyermeklétszám szerint, gyermekcsoportonként

X/3. KIEGÉSZÍTŐ DOKUMENTUMOK, SZAKKÖNYVEK

Általános pedagógia, pszichológia

Antal Judit Mentálhigiéné az óvodában Győr 2008
Bábosik István A nevelés folyamata és módszerei Bp. 1991
Balázné Szűcs Judit Szabadon, játékosan, örömmel Bp. 1998
Balázné Szűcs Judit Találjuk ki újra a nevelést Bp. 2008
Coleman, Daniel Érzelmi intelligencia Bp. 1997
Csíkszentmihályi Mihály A fejlődés útjai Bp. 2007
Csíkszentmihályi Mihály Flow – Az áramlat Bp. 1996
Dorothy Einon dr Kreatív gyerek Pécs, 2002
Fromm, Erich A szeretet művészete Bp. 2001
Ginott, Hiam Szülők és gyermekek Bp. 1999
Hegyi Ildikó dr Siker és kudarc a pedagógus munkájában Bp. 1996
Hegyi Ildikó dr Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban Bp. 1998
Király Ildikó Az emlékezet fejlődése kisgyermekkorban Bp. 2002
Körmöci Katalin A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában Miskolc 2001
Mérei Ferenc-V. Binet Ágnes Gyermeklélektan Bp. 1985
Miller, Alice Kezdetben volt a nevelés Bp. 2002
Monks, Franz J. A nagyon tehetséges gyermek Bp. 1998
Piaget, Jean Hat tanulmány Bp. 1990 Porkolábné dr. Balogh Katalin
Komplex Prevenciós Óvodai Program (Kudarc nélkül az iskolában)
Bp. 2000 Schatz, Tanja dr Te másképp gondolod? Bp. 2000
Vekerdy Tamás Az óvoda és az első évek a pszichológus szemével Bp. 1989
Vekerdy Tamás Kicsikről nagyoknak 1. A kisgyermekkor Bp. 1996
Vekerdy Tamás Óvoda az ezredfordulón Bp. 1998

Egészségnevelés

Hegyi Gabriella dr Természetes gyógymódok Bp. 1999
Oláh A.-Vadnai Zs.-Kállai E. Reformkonyha Bp. 2001
Pintér Judit –dr. Verebélyi Imréné Játsszunk tornát / Preventív gyógytorna Bp. 1997
Székely Lajos dr Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata Bp. 2003
Székely Lajos dr Egészségnevelő dajka Bp. 2003
Székely Lajos dr Egészségpedagógia Bp. 2005
Székely Lajos dr Gyermek-Egészségügyi Nevelőprogram Bp. 2008
Tótszöllősyné dr. Varga Tünde Mozgásfejlesztés szabadon Bp. 1999
Tótszöllősyné dr. Varga Tünde Mozgásfejlesztés az óvodában Bp. 2005
Váradi Tibor Egészséges életmód alapjai 1-3. Bp. 2006

Anyanyelvi kultúra, kommunikáció

Debreczeni Tibor Szín - kör - játék. Kreatív játékok Bp. 1984
Erdélyi Andrea A gesztusnyelv kommunikációelméleti alapjai
Gósy Mária dr Beszédszlelés és beszédmegértés fejlesztése óvodásoknak Bp. 1994

Gósy Mária dr Óvónői beszédviselkedés Bp. 1990
Montágh Imre Tiszta beszéd Bp. 2001
Murárik Ferencné Mit tegyünk a beszédzavarral küzdő gyermekek megsegítéséért Bp. 2003
Sófalvi Sándor A szenzomotoros integrációs terapiáról
Szentirmai László Nevelés kézzel, bábbal Bp. 2005

Játék

B. Méhes Vera Az óvónő és az óvodai játék Bp. 1982
Bartha Árpád A játék Bp. 1994
Elkonyin A gyermeki játék pszichológiája
Frainberg, Selma H. Varázsos évek Bp. 1990
Kovács György Bakosi Éva Játék az óvodában Debrecen 2001
Millar, Suzanne Játékpszichológia Bp. 1990

A környezet felfedezése és megismerése

Benkő Gyöngyi Környezeti nevelés, oktatás, képzés Magyarországon Bp. 1993
Bihariné dr. Krekó Ilona Környezeti nevelés az erdőben Bp. 2002
Cornell, Joseph Kézenfogva gyerekekkel a természetben Bp. 1998
Dezsériné Bíró Mária Óvodások az állatkertben Bp. 1999
Fabóné Nagy Andrea Zöldnapok a környezeti nevelésben Szarvas 2002
Kanczler Gyuláné dr Környezeti nevelés a művészetek eszközeivel az erdőben Bp. 2002
Kanczler Gyuláné dr Speciális ökológiai ismeretek Bp. 1991
Lohri, F. és Schwyter A Találkozunk az erdőben! Bp. 2002
Maklári Jenőné Életmódunkkal a környezetünkért Bp. 2000
Müller Róbert Nagyvárosi természetbúvár Bp. 2002
Németh Imre Zöld kalandra fel!
Nyiratiné Németh Ibolya Zöld jeles napok – módszertani kézikönyv Bp. 2005
Schmidt Egon Madarak Budapesten Bp. 2003
Schmidt Egon Madárvédelem a ház körül Bp. 2001
Vargáné Biharvári Gabriella Zöldovi Szolnok 1997
Vásárhelyi Tamás dr-Victor András dr Nemzeti környezeti nevelési stratégia –alapvetés Bp.1998

Matematikai tapasztalatszerzés

C. Neményi Eszter Matematikai nevelés az óvodában Bp. 1991
Páli Judit Játék, tanulás, játékos tanulás Óvodai Nevelés 1990/6
Perlai Rezsőné A matematikai nevelés módszertana Bp. 1997
Perlai Rezsőné Matematikai játékok óvodáskorban Bp. 1999
Varga Tamás Óvodáskorúak matematikája Élet és Tudomány 1979/46
Villányi Györgyné Játék a matematika? Bp. 1993
Zsámboki Károlyné Bence világot tanul – Óvodások matematikája Sopron, 2001
Zsámboki Károlyné-Hné Szigligeti Adél Matematika kézzel, fejjel, szívvel Bp. 1996

Hagyományápolás - népi kultúra átadása

Baranyai Sándorné Velünk élő néphagyományok Bp. 1992
Beszprémy Katalin Népi játszóház Bp. 2002
Bucherna Nándorné Néphagyományőrzés az óvodában Bp. 2005
Farkas Zoltán Néptánc alaptechnikák módszertana Bp. 2001
Kériné Borda Edit Hagyományok és népi játékok az óvodában Szekszárd, 2008
Kodály Zoltán Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers Bp. 1993
Lázár Katalin Népi játékok Bp. 1997
Ludánszkiné Szabó Éva Óvodai zenei hagyományápolás – népszokások Hajdúböszörmény, 1995
Penavin Olga Népi kalendárium Bp. 1988
Róheim Géza Magyar néphit és népszokások Bp. 1990
Tarján Gábor dr Mindennapi hagyományok Bp. 1984
Tátrai Zsuzsanna -Karácsony M. Erika Jeles napok, ünnepi szokások Bp. 1998

Mese, vers

Bettelheim, Bruno A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek Bp. 1985
Fónagy Irén A költészet kezdetei
Gabnai Katalin Drámajátékok Bevezetés a drámapedagógiába Bp. 2008
Komáromi Gabriella Gyermekirodalom Bp. 1999
Mezei Éva A dráma születése
Nagy Olga Táltos és pegazus
Papp Lászlóné A mese az maga a valóság álruhában Bp. 2005 Óvónők Kt C. 2. 13.
Tóth Ágnes Vers az óvodában Egyéni versismétlés, verstanulás módszerei
Bp. 2007 Óvónők Kt C. 2. 15.

Ének, zene, tánc

Magyar Népzene Tára I. Bp. 1953
Antal-Lundström Ilona Kalandozások a hangok birodalmában
Dancs Lajos Kör-kör ki játszik Bp. 1992
Foltin Jolán –Tarján Katalin Játék és tánc az óvodában Bp. 1994
Forrai Katalin Ének-zene az óvodában Bp. 2005
Horánszki Jánosné Zenei nevelés az óvodában

Kokas Klára A zene felemeli kezeimet Bp. 1992
Komáromi Lajosné A játék természetes örömeivel Bp. 2005
Kovács Barbara A zenei fejlesztő játékokról Bp. 2002
Sándor Ildikó Tücsökringató Bp. 2005

Rajzolás, mintázás, kézimunka

A művészet születése
A vizuális-esztétikai kultúra alapjai I-II. Bp. 1996
Látás és ábrázolás Bp. 1991
Múzeumpedagógia Bp. 1993
Vizuális nevelés az óvodában Hajdúböszörmény 1994

Vizuális-esztétikai nevelés lehetőségei

Balázsne Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés Bp. 2005

Balázsne Szűcs Judit Játék és fejlesztés a művészetek tükrében Bp. 2004

Balázsne Szűcs Judit Rajzelemzés belemagyarázás nélkül Bp. 2008

Feuer Mária A firka lélektana Bp. 2002

Feuer Mária A gyermekrajzok fejlődéslélektana Bp. 2001

Geréb Zsuzsa A gyermekrajzok esztétikuma Bp. 2003

Kárpáti Andrea A vizuális megismerés módszerei

Kárpáti Andrea Látni tanulunk Bp. 1991

Kárpáti Andrea –Kosza Mária Vizuális nevelés világszerte

Kondocs Mihályné A vizuális nevelés

Kozma Katalin Az óvodai ábrázolás

Merényi György Vizuális kultúra - vizuális nevelés Bp. 1998

Várnagy Ildikó Vizuális játékok

Méhes Vera: Montessori pedagógiai rendszere és alkalmazása az óvodában Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1997.

Maria Montessori: A gyermek felfedezése. Herder Kiadó, Budapest, 1995.

Magyarországi Montessori Óvodai Program

Óvodai nevelés Országos Alapprogramja

GYÖNGYSZEM ÓVODA MONTESSORI PROGRAMJA

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Gyöngyszem Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette.

Jelen dokumentum 2025. szeptember 1-jén lép érvénybe, amellyel egyidőben a 2024/08/30 lktatószámú Pedagógiai Program érvényét veszti.

Budajenő, 2025. augusztus 30.

Vad Virág Édua
Óvodaigazgató

A Gyöngyszem Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján a Fenntartó jóváhagyja:

Budajenő, 2025. augusztus 30.

Majoros Eszter
Fenntartó képviselője

**Gyöngyszem Óvoda
Egyesület**
2093 Budajenő, Domb u. 27
Adószám: 19302056-1-13